

Naročnina mesečno 12 Lir, za inozemstvo 20 Lir — nedeljska izdaja celoletno 34 Lir, za inozemstvo 50 Lir. Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate. Podružnica: Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku. Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana. Telefon 4001-4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Abbonamenti: Mese 12 Lire; Estero, mese 20 Lire, Edizione domenica, anno 34 Lire, Estero 50 Lire, C. C. P. Lubiana 10.650 per gli abbonamenti; 10.349 per le inserzioni. Filiale: Novo mesto

SCOVENE

Combattimenti locali in Marmarica

Il Gran Quartier Generale delle Forze Armate comunica:

In Marmarica: intense azioni di fuoco delle nostre artiglierie contro opere e mezzi motorizzati della piazza di Tobruk;

duelli di artiglieria sul fronte di Sol-lum;

combattimenti locali, ancora in corso, nella zona di Bir el Gobbie ad occidente di Bardia.

Nella notte sul 4, aerei nemici hanno incendiato e quindi mitragliato un nostro ospedale da campo divisionale;

unità navali inglesi hanno bombardato un tratto di costa ad ovest di Tobruk, senza conseguenze.

Formazioni aeree italo-germaniche hanno ripetutamente attaccato, nonostante il persistere delle condizioni atmosferiche contrarie, concentramenti di truppe e mezzi meccanizzati avversari nella zona a sud-est di Bir el Gobbie.

Nel pomeriggio di ieri, cinque aerei britannici hanno effettuato una incursione sulla città di Villa S. Giovanni (Reggio Calabria) con lancio di bombe e azioni di mitragliamento: danni di non grave entità; alcune persone ferite.

Attaccati dalla nostra caccia prontamente intervenuta, tre degli aerei incursori sono stati abbattuti; un ufficiale superstite è stato salvato e fatto prigioniero.

La nostra aviazione ha operato contro le basi aeree dell'Isola di Malta.

Vojno poročilo št. 551

Krajevni boji v Marmariki

Angleška letala zopet napadla bolnišnico — Letalski napad na Malto

Glavni Stan italijanskih Oboroženih Sil objavlja:

V Marmariki živahno delovanje našega topništva proti napravam in motoriziranim sredstvom v Tobruku.

Dvoboji topništva na bojišču pri Sol-lumu.

V teku so še krajevni boji na področju Bir el Gobbija in na zahodu od Bardije.

V noči na 4. decembra so sovražna letala zažgala in nato z ognjem iz strojne ob-sipala eno našo divizijsko poljsko bolnišnico.

Angleške vojne ladje so bombardirale del obale zahodno od Tobruka, bombardirane pa ni imelo posledice.

Italijanske in nemške letalske skupine so vkljub trajajočim slabim vremenskim raz-merom iznova napadle zbirališča čet in so-vražnih motoriziranih sredstev na področju jugovzhodno od Bir el Gobbija.

Včeraj popoldne je pet angleških letal izvedlo polet nad mesto Villa San Gio-vanni (Reggio Calabria), kjer so metala bombe in streljala iz strojne. Posebne škode ni bilo, nekaj oseb pa je bilo ranjenih. Naša lovska letala so takoj posegla in sestrelila tri od napadajočih letal. Ujet je bil častnik iz posadke teh letal.

Naše letalstvo je izvedlo napade na letal-ska oporišča na otoku Malta.

Bern, 5. decembra. AS. Angleška agencija »Exchange Telegraph« je molčala več dni, zdaj pa je napovedala, da je »general Cunningham spreminil svojo taktiko in da je proučil novo bojno črto, ki se imenuje črta tankov in ki sega od Sidi Omarja do Bir el Gobbija. Čete in sicer motorizirane enote, ki so se vojskovale on-stran tega področja, so bile odpoklicane in raz-mešene po novem načrtu. Bojišče bi naj bilo ogromna delavnica, kajti vojniki in tehnično vodstvo zdaj popravljajo poškodovane tanke. Vse vročino dela, da bi se pripravila še ena ve-lika ofenziva.

Švicarski listi komentirajo to poročilo in se vprašujejo, ali se misli angleško poveljstvo spu-stiti še v eno ofenzivo ali pa v obrambo. Že na prvi pogled pa je to vprašanje odveč. Jasno je, da so bili Angleži, ki so v tej bitki prevzeli po-budo. Če je Cunningham hotel izvajati so-vražno črto, tedaj se je njegov načrt po-nesrečil. Upal je na bliskovit prodor zaradi svoje premoči, zlomil pa se je ob odporu in italijanskih in nemških protinapadih, ki so raz-bili angleške kolone. Švicarski listi sami pišejo, da ni verjetno, da bi Angleži s to ofenzivo ho-teli samo preprečiti napad na Egipt, ker se je treba spomniti, da je Churchill na dan začetka ofenzive govoril o porazu sil Osi, ne pa o ob-rambi Egipta.

Budimpešta, 5. decembra. AS. Madžarski li-sti obširno pišejo o bitki v Marmariki in pravi-jo, da so čete Osi prizadejale hude udarce angleškemu ponosu in osebnosti. Po 14 dneh ofenzive so bili Angleži prisiljeni priznati, da so bile njihove čete koncentrirane na bolj ugod-nem ozemlju, ki pa je za angleškimi črtami. Pri ofenzivi v Marmariki so Angleži spet uporab-ljali vojske iz vseh ras in najrazličnejših na-rodov. Sile Osi so zajele 9000 vojakov, toda med

njimi so Angleži v veliki manjšini. Velika ve-čina so Novozelandci, južni Afričani, Poljaki, Čehi, Grki in Srbi. Manevriranje sil Osi je bilo odlično, ker se jim je posrečilo ponekod po-polnoma preobrniti položaj v svojo korist. Ita-lijanske in nemške čete so se sijajno izkazale in angleška propaganda je bila prisiljena pri-znati svoje velike neuspehe.

Boji v Marmariki in angleška javnost

Stockholm, 5. decembra. AS. Švedski listi poročajo, da je zaradi pomanjkanja točnih po-ročil v Libiji angleška javnost zelo vznemirje-na. Vlada pusti Angleže v temi in ljudje vse mogoče ugibajo o dogodkih v Libiji. Nek an-gleški list piše, da je italijansko-nemška ofen-ziva v Libiji za Angleže prišla popolnoma ne-pričakovano. Izgube angleških čet so zelo vi-soke. General Cunningham, ki je krivec an-gleškega poraza, osebno vodi preosnovo an-gleških čet v Libiji.

Angleški tisk dalje piše, da je angleško le-talstvo, ki napada Nemčijo, prišlo do prepri-čanja, da je nemška zračna obramba tako po-polna, bodisi s tal ali v zraku, da bi bilo težko kaj boljšega najti. V zadnjih poletih so An-gleži izgubili 20 svojih bombnikov. Posebno močna je bila obramba nad Hamburgom, kjer so fotografsko-električne naprave razsvetlile obnebe, da je bilo kakor podnevi in so nem-ski lovci lahko izvajali protinapad.

Avstralske čete se morajo vrniti domov

Ankara, 5. dec. AS. Poveljnik avstralskih čet na bližnjem vzhodu je prejel od svoje vlade v Bejrutu, kjer je njegov sedež, ukaz, ki pravi, da morajo avstralske čete takoj zapustiti bojišče in se vrniti v domovino. Avstralska vlada se je namreč prepričala, da so njeni vojniki preveliki dovolj krvi v angleški službi in sicer zlasti v Li-biji, v Grčiji in na Kreti.

Angleži ustanavljajo židovsko divizijo

Ankara, 5. dec. AS. Neki šertek, ki pravi, da je načelnik židovske propagandne agencije v Je-ruzalemu, je sporočil časnikarjem, da se sedaj v Londonu vodijo pogajanja, da bi bila organizirana posebna židovska divizija, ki bi bila pri bojih na Bližnjem vzhodu priključena angleškim bojnim silam.

Obravnava v Riomu

Vichy, 5. dec. AS. Obravnava v Riomu se bo pričela sredi januarja. Zaslišanih bo 600 do 700 oseb. Razpravi bo prisostvovalo 150 časnika-jev. Obtoženci bodo privedeni pred sodnike po pod-zemskem hodniku naravnost iz zaporov.

Seja vrhovnega španskega vojnega sveta

Madrid, 5. dec. AS. Pod predsedstvom gene-rala Varele se je sešel španski vrhovni vojni svet.

Preprečen atentat na Švedskem

Stockholm, 5. dec. AS. Švedska policija je odkrila atentat, ki se je pripravljala na brzovlak Stockholm-Göteborg. Atentatorji so na progo naložili mnogo takega gradiva, ki naj bi iztirilo vlak. Nesreča se ni zgodila samo zaradi tega, ker je bil vodja lokomotive zelo previden in hladno-krven.

Velik požar v Buenos Airesu

Buenos Aires, 5. dec. AS. V pristaniških na-pravah je izbruhnil velik požar. Uničenega je zelo veliko blaga in je škoda izredno velika.

Razširjenje protizidovskih ukrepov na Madžarskem

Budimpešta, 5. dec. as. Od danes naprej so vsi ukrepi proti židom, ki jih je izdala madžar-ska vlada, in sicer na področju trgovine in obram-be čistosti plemena, razširjeni na južna madžar-ska ozemlja, ki so bila pred kratkim priključena Madžarski.

Enoten koledar na Hrvaškem

Zagreb, 5. dec. AS. Poglavitnik je objavil za-konski ukaz, ki odpravlja julijanski koledar, ki so ga uporabljali zlasti pravoslavni Srbi na Hrvat-skem. Odslej bodo vse praznike slavili po gre-gorianskem koledarju.

1500 mrtvih v Užicah

Budimpešta, 5. dec. AS. V Užicah je eksplo-diralo nemirsko skladišče partizanov, ki je po-zročilo smrt 1500 oseb v mestu. Tudi materialna škoda je zelo velika. V bližini eksplozije ni ostalo nobeno poslopje. Partizani so nakopičili strelivo v zelo moderno zgrajenih podzemskih prostorih no-vo zgrajene Narodne banke. Do eksplozije je pri-šlo med bojem med partizani in vladnimi četami.

Brezuspešni sovjetski napadi na južnem bojišču

Več sovjetskih ladij potopljenih v Finskem zalivu — Novi letalski napadi na Moskvo in Petrograd

Nemško vojno poročilo

Hitlerjev glavni stan, 5. dec. Nemško vrhov-no poveljstvo objavlja:

Na južnem odseku vzhodnega bojišča so se ponovni sovražni napadi ponesrečili.

Pri obstreljevanju vojaško važnih ciljev v Petrogradu je nastala velika eksplozija v nekem municijem središču in so nastali veliki požari.

Po begu iz Hangöja je poleg tovarne prevozne ladje »Stalin« še več drugih sovjetskih ladij zavozilo na nemško-finsko mnsko zaporo. Pri tem so se potopili tovarna prevozna ladja s 3000 tonami in 700 tonski parnik ter nek sovjetski hitri toln.

Močne skupine letalstva so na južnem od-

seku bojišča in na bojišču pri Moskvi izvedle na-pade na pripravljalne postojanke čet in na poljske utrdbe. Sovjeti so imeli velike krvave izgube in so bili mnogi tanki in topovi uničeni. Ponoči so bili izvedeni uspešni napadi letalstva na Moskvo in Petrograd.

V Severni Afriki so nemške in italijanske čete odbile sunke sovražnih izvidniških oddelkov. Nemške in italijanske skupine strmoglavskih letal so razbile zbirališča angleških tankov v južni Marmariki. Ponoči so bombe zalele v polno letal-ska oporišča in dovozne eeste v prostoru pri Sidi Baranju in Marsa Matruh. V letalskem boju so nemški lovci sestrelili sedem angleških lovskih letal. Ena nemška podmornica je pred obalo Ci-renajke poškodovala s torpedom angleški rušilec.

Nemški tisk o bojih na vzhodu

Berlin, 5. dec. AS. Dopisnik Stefaniya javlja: Nemški tisk je mnenja, da zima ni ustavila in tudi ne preprečila bojev na vzhodu. Ljute borbe se od-igravajo pri Rostovu, pri Petrogradu in pred Mo-skvo kljub temu, da vihar kopiči snežne zamete in da vlada zelo hudo mrz. Od Murmansk pa do Krina se tudi v mirazu boji nadaljujejo. Led je teren celo utrdil, da ni več strašnega blata. Snežna belina pa omogoča opazovanje. Nemci nočejo dati sovjetskim četam nobenega odnora. Seveda pa to niso takšne ofenzive, kakor so jih Nemci razvijali na Poljskem, Norveškem in v Franciji. Narava, potem pa tudi močan sovražnik, narekujejo dru-gačen način bojevanja. Stvar ni tako enostavna, kakor v dosedanjih vojnih pohodih. Pomisliti je treba, da se fronta razteza na 1500 km. Zato je ofenzivne sunke mogoče razviti samo na manjšem terenu. Trenutno Nemci razvijajo ofenzivo pred Moskvo in v kotlini Donec. Pred Moskvo nemška težka artilerija ruši sovjetske utrdbe. Napredo-vanje gre počasi, toda po načrtu. Proga Klin-Moskva je že presečena. Sedaj ima sovjetska pre-stolnica le še malo prostih prog za oskrbovanje. Sovjetske čete večkrat prehajajo v močne proti-napade, posebno siloviti so boji s kosaškimi četami. Vendar pa so Nemci ohranili premoč in v Berlinu pričakujejo, da zore odločilni dogodek na bojišču pred Moskvijo. Zunanji utrdbeni pas je bil prebit že pri Kalininu, Volokolamsku in Možajsku. Nem-ske čete operirajo sedaj že globlje v obrambnem pasu. Vojaški strokovnjak je izjavil, da je neki oklepni diviziji uspelo znova globoko prodreti v obrambne naprave pred Moskvijo. Sovjetska poro-čila javljajo, da se nemški pritisk na Moskvo ni zmanjšal. Tudi Angleži pišejo v tem smislu in pravi-jo, da je položaj zelo resen.

Kar se tiče Rostova, pravijo v Berlinu, da se je tu razvil prav poseben boj, ker je večina pre-bivalstva zagrabila za orožje in se borila proti Nemcem. Potegniti bojno črto skozi mesto, ni imelo smisla, ker bi bilo preveč nepotrebnih žrtv, kajti celo mesto ni bilo nič drugega, kakor eno samo dinamito polje. Zaradi tega so se Nemci umak-nili na drugo črto, ki jo sedaj branijo proti sovjet-skim napadom.

Po izpraznitvi Hangöja

Helsinki, 5. dec. AS. Sovjetske čete so pred svojim odhodom mesto Hangö in vse ozemlje, ki so ga imeli zasedenega, silovito opustošili. Povsod je nasejanih mnogo min in Finci je polagoma za-sedajo opustošeno ozemlje.

Počasno zasedanje Hangöja

Helsinki, 5. dec. AS. Finske čete so prodrle že tako daleč v Hangö, da so že v njegovem sta-novanjskem predelu. Glavnina čet pa prodira zelo

Predsednik japonske vlade bo govoril v ponedeljek

Tokio, 5. dec. as. Uradno je bilo objavljeno, da bo v ponedeljek 8. decembra japonski predse-dnik vlade, general Tojo, govoril o pogajanjih med Japonsko in Ameriko v Washingtonu.

Japonski predsednik vlade bo govoril na seji osrednjega sveta organizacije za službo narodu. Najbrž bodo na istem zborovanju govorili še zu-nanji minister Tojo in drugi odlični predstavniki japonskega političnega življenja.

Angleži in Amerikanci zapuščajo Tajsko

Bangkok, 5. dec. as. Izvedelo se je, da so vsi Angleži in Indijci, ki so angleški državljani, pre-jeli ukaz, da naj čimprej zapuste Tajsko. Ameri-ško poslanstvo je ameriškim državljanom dalo isti nasvet.

Rooseveltova armada za 1. 1943

Newyork, 5. decembra. AS. »Chicago Tri-bune« objavlja pod velikimi naslovi pismo, ki se prisloja Rooseveltu. Pismo je bilo poslano vojnemu ministru Simpsonu in v pismu je voj-

počas, ker je to potrebno, da se odstranijo mine in preprečijo zasede, ki jih je sovražnik vse-povsod pustil za seboj in pripravil. Računajo, da znašajo izgube sovjetskih čet, ki so bile v Han-göju nad 50 odst. Od 40.000 mož posadke v trd-njavji jih je najmanj 15.000 mrtvih, ranjenih ali zajetih.

Stalin ni hotel sprejeti Sikorskega

Stockholm, 5. dec. AS. Predsednik poljske be-gunske vlade general Sikorski je sredi govora po moskovskem radiu in je v svojem govoru povelje-val bratstvo med Poljaki in Sovjeti. Ta govor je moral povzročiti mnogo smeha med Sovjeti samimi.

Švedski listi pišejo, da je bil Sikorski v Samari in v Moskvi pri vojaških in političnih oblasteh sprejet zelo hladno in z velikansko brezbrzičnostjo. Ni se mu posrečilo, da bi ga Stalin sprejel. Sikor-ski je hotel pri Stalinu ponoviti zahtevo, da naj izpusti poljske ujetnike.

Angleški ultimatum Finski

Stockholm, 5. dec. AS. Švedska agencija »Dullac« je izvedela iz Londona, da angleški pri-stojni krogi ne marajo dati nobenih izjav o no-vici, da bo Anglija poslala Finski ultimatum. Ta ultimatum bi naj potekel nocoj o polnoči. Angleški krogi hočejo namreč razširiti vtis, da ne gre za ultimatum, ampak za novo opozorilo Finski, da bi se lahko odločila.

Angleška tovarna ladja potopljena

Newyork, 5. decembra. AS. Izvedelo se je, da je bila ob azorski obali potopljena angleška tovarna ladja »Ashbie« (4968 ton). Sedem članov posadke je utonilo.

nemu ministru naročeno, da naj pripravi pet-milijonski ameriški ekspedicijski zbor in ta ameriška armada naj bo pripravljena za veliko ofenzivo proti Osi do 1. julija 1943.

Ameriški časnikarji so takoj pohiteli k Rooseveltovemu tajniku Earlju in zahtevali od njega točna pojasnila o tem pismu, ta pa je iz-javil, da ne more niti potrditi niti zanikati re-sničnosti pisma, ker o tem še ni mogel govoriti s predsednikom Rooseveltom.

Dodal pa je, da je vlada uvedla strogo pre-iskavo, da bi ugotovila vire, odkod je ta list prejel to novico. V ameriškem parlamentu je odbor, ki razpravlja o kreditu v višini 8 mi-lijard dolarjev za vojne namene, odložil svoje seje, dokler ne bodo znani podatki o preiskavi.

Ameriški vojniki odhajajo iz Kitajske

Sanghai, 5. dec. AS. Ameriške konzularne ob-lasti v Pekingu so obvestile japonske oblasti, da bodo oddelki ameriških vojakov, ki so bili v Pe-kingu, zapustili to mesto dne 12. decembra in se bodo vkrcali na ameriške ladje v Cingvantau.

Sprejem v italijansko liktorsko mladino v Ljubljani

V teh dneh se vrši vpisovanje v Italijansko liktorsko mladino v Ljubljani. Pri vsakem upravitelstvu in vodstvu zavodov lahko interesi dvignejo pole za vpis v to mladinsko organizacijo. Vpisne pole morajo biti izpolnjene v duplekatih, podpisane in vrnjene upravitelstvu. Prošnje za vpis v organizacijo morajo biti podpisane tudi od staršev ali varuhov. V Italijansko liktorsko mladino v Ljubljani lahko vstopijo otroci, rojeni v naslednjih letih, in se vpisejo, kakor sledi:

moška mladina, roj. v letih 1934, 35, 36, 37
v Figlie della Lupa;
moška mladina, roj. v letih 1935, 32, 31, 30, 29, 28
v Ballila;
moška mladina, roj. v letih 1927, 26, 25, 24
v Avanguardisti;
ženska mladež, roj. v letih 1937, 36, 35, 34
v Figlie della Lupa;
ženska mladež, roj. v letih 1933, 32, 31, 30, 29, 28
v Piccole Italiane;
ženska mladež, roj. v letih 1927, 26, 25, 24
v Giovani Italiane.

Za voditelje ni nobene starostne omejitve.

Ponovno se opozarja, da je bilo vpisovanje poverjeno šolam, ker imajo one najboljše pregled nad mladino. Tisti pa, ki ne obiskujejo šol, se lahko sami osebno predstavijo na zveznem poveljstvu GILLa, Bleiweisova 28, ki tudi razdeljuje formularje in da vsa potrebna pojasnila.

Tretji dan razprav pred tržaškim posebnim sodiščem

Trst, 5. novembra. ... Danes jutraj je prišlo na posebnem sodišču za zaščito države do tretje obravnave v znanem procesu proti 60 obtoženim zarotnikom.

Najprej je sodnik zaslišal dr. Leopolda Čermelja, ki ima bivališče v Ljubljani in je profesor matematike in fizike. Bil je predsednik primorskega akademskega strelskega društva. L. 1929 je zapustil Trst in v Ljubljani prevzel revizorske posle društva »Tabor«, ki je imel nalogo, pomagati beguncem bivše Jugoslavije. V Belgradu se je seznanil z drugim voditeljem separatističnega gibanja Ivanom Čokom. Emigranti so se v obilnem številu zatekali k njima za pomoč. Čermelj se je trudil, da bi za svoje varovance izposloval dovoljenja za bivanje in potne liste.

Znano mu je, da so Čoka l. 1940 zaprli, a nikdar ni nič slišal o kakih peti koloni. Izjavlja, da je jugoslovansko Ciril-Metodovo društvo branilo koristi Slovencev, toda le tistih, ki so živeli ob meji, ne pa drugih. Ni zbiral knjig, da bi jih v propagandne namene pošiljal onstran meje.

Predsednik zatrjuje obdolženca, da je dokazano, da sta on in Ivan Čok bila prava predstavnika dijaške organizacije. Čermelj pa vztrajno zanika in izjavlja, da ni bil v nikakih stikih z drugimi dijakami, razen s Sosičem. Priznava sicer, da je poznal Zelena (terorista), ki so ga v preteklem poletju v Ljubljani ubili v nekem spopadu, a zatrjuje, da ni imel z njim nobenih nezakonitih zvez. Pozneje se je spomnil, da se je Zelen bavil z vohunstvom, ker ga je često videl v družbi jugoslovanskih častnikov. Vsekakor pa je Čermelj Zelenu, ki ga je vprašal, če pozna kakoga dijaka, da bi ga z zapušnimi posli poslal v Italijo, navedel imeni obtoženec Zidariča in Sosiča.

Iz nadaljnje obravnave je možno spoznati zveze, ki so bile med Čermeljem in drugimi vodilnimi osebami protinacionalnega gibanja. Izkazano je, da se je pri zunanjem ministru v Belgradu trudil, da bi posredovalo pri italijanskem zunanjem ministru v Rimu za zaprte Jugoslovane. Jugoslovanski minister Kristić se je za to zanimal, a iz stvari ni bilo nič.

Nato so zaslišali 37 letnega sodnega pripravnika Angela Kukanja. Bil je že obsojen na 4 letno ječo, kazen, ki mu jo je prisodilo l. 1930 sodišče za varstvo države, ker je bil tedaj član neke protidržavne družbe. Obdolženec navaja svojo izpoved z enoličnim glasom in skuša dokazati, da o vsem ne ve nič ali skoraj da nič. Priznava, da se je bavil s kulturnim delom v Ljubljani.

Potem pride na vrsto 25 letni študent prava Anton Babič. Babič je opravljal vojaško službo v Piacenzi. Možno je, da je njegovo dolgo bivanje tu bilo kako v zvezi z atentatom na tamušnjo smodnišnico. Babič vsako tako možnost zanika. Poznal je sicer Starca a je dodal, da je bilo v Piacenzi mnogo drugih Slovencev v vojaški službi.

Zaplenjeno imetje norveškega kralja

Oslo, 5. dec. AS. Norveške oblasti so zaplenile celotno premoženje bivše norveške kraljeve družine. Gradovi, umetnostne zbirke in zakladnice so prešle v last norveške države.

Zadolženost v Ameriki

New York, 5. dec. AS. Ameriški listi objavljajo zvezno statistiko, ki ugotavlja, da bo v prihodnjem davčnem letu zadolženost narasla na sto milijard. Do sedaj so javni državni dolgovi znašali 60 milijard.

Seja španske vlade

Madrid, 5. dec. AS. Pod predsedstvom generalisima Franca je bila danes seja španske vlade.

Razširjenje sistema življenjskih kart na Madžarskem

Budimpešta, 5. dec. AS. Ministrstvo za prehrano je objavilo ukrep, s katerim predpisuje, da morajo od 10. decembra dalje uporabljati živilske nakaznice tudi v restavracijah, gostilnah in v slaščičarnah. Od tega dne naprej gostilne in slaščičarne ne bodo smele več prodajati jedil in slaščic, ne da bi pobirale odgovarjajoče odrezke. Obrok masti bodo v kratkem še zmanjšali.

Zboljšanje trgovinskih zvez med Bolgarijo in Nemčijo

Sofija, 5. dec. AS. Bolgarski trgovski minister Zagorov se je vrnil iz Berlina. Izjavil je, da postajajo gospodarske zveze med Bolgarijo in Nemčijo vedno boljše. V kratkem pa se bodo začela nova pogajanja v Sofiji, da bi se izpolnila izmenjava industrijskih proizvodov med obema državama.

Zimska pomoč v Nemčiji

Berlin, 5. dec. AS. Zbirka za zimsko pomoč v Nemčiji je letos vrgla 29.600.000 mark.

Sprejem na fašistično akademijo za telesno vzgojo

V preteklem oktobru je zvezno poveljstvo GILLa sporočilo, da je zvezno poveljstvo GILLa dovolilo, da se da nekaj brezplačnih mest mladim in mladencem iz Ljubljanske pokrajine v obeh fašističnih akademijah za telesno vzgojo v Rimu (Foro Mussolini) in v Orvietu.

Kmalu nato je prišlo na desetine prošelj za sprejem na ti akademiji, kar najbolj jasno dokazuje, kako velik ugled in obhodovalje uživata ti Mussolinijevi zamisli v svetu.

Zvezno poveljstvo GILLa je poleg naklonjenosti, ki jo je pokazalo mladini z vpisovanjem na akademijo, ko jim je omogočilo vpis kljub zapoznelosti, poenostavilo vse postopke in je dovolilo med drugim, da se tudi osebni dokumenti vlagajo postopoma.

V teh dneh je prišel iz Rima blagohoten odgovor, ki dovoljuje popolnoma brezplačen sprejem štirin mladencem iz Ljubljanske pokrajine na akademijo v Rimu in trem mladencem na akademijo v Orvietu.

Interesanti, ki so sprejeli to novico z velikim navdušenjem, so odpovali preteklo nedeljo v spremstvu uradnika in uradnice zveznega poveljstva ter so že dospeli na cilj, kjer so bili vpisani.

Tako je odšla prva skupina mladencev in mladenc in Ljubljanske pokrajine, da si izpolni svojo izobrazbo in znanje na vladnih zavodih in da se po nekaj letih vrne v Ljubljano, telesno okrepljena in moralno utrjena ter sposobna, da prevzame vzgojo in delo med mladino.

Andrej Čok je bil ravnatelj slovenske osnovne šole v Trstu, pozneje je opustil svoj poklic. L. 1938 je postal revizor hranilnice in posojilnice po predlogu predsednika Lovrenčiča. Sprejel je ta posel in se držal tehničnega delovanja. Nikdar ni videl niti bral propagandnih knjig, tudi člankov ni pisal. Pride do konfrontacije obdolženca Čoka s Sosičem, ki je jasno izjavil, da je Čok spisal članek za propagandni časopis. Čok zanika, Sosič pa daje izmikačo odgovor. Andrej Čok je brat zloglasnega terorista Ivana Čoka, ki je bil predsednik organizacije slovenskih beguncev iz Julij. Benečije. Obtoženec nima maskevalnih besed za brata. Pripominja, da je Duceju poslal dolgo spomenico o nečastnem bratovnem delovanju, večkrat je tudi pošiljal v Ljubljano neko gospo, ki naj bi brata spravila na pravo pot, ker je njegovo nezakonito delo nevarno za vso družino.

Nato je bil zaslišan dr. Stanko Vuk, ki je izjavil, da je bil svetovalec pri knjižni založbi Družbe sv. Mohorja in da se ni udeležil baviti z drugimi posli. Pozna Ščuka in Tomažič. Tomažič je njegov svak in prav te dni je prišlo med njima do sprave, dolgo let sta bila namreč sprta iz družinskih razlogov. Nikdar ni bil pri jugoslovanskem konzulu v Trstu. Pozna Kukanja, s katerim pa je obravnaval samo literarne probleme.

Malo novega je dala izpoved Romana Pahorja, 39 letnega zavarovalnega agenta. Dvakrat je bil zaradi politike konfiniran, po l. 1935 pa ni več šel v Jugoslavijo. S tem odvrca od sebe vsako odgovornost.

Potem pride na vrsto študent Vladimir Mančkor s skesano izpovedjo. Sosič da ga je poučil, kako se mora pred sodiščem zagovarjati. A Sosičevemu pritisku se ni vdal in je hud nanj, ker je Sosič kriv njegovega gorja. Rad bi povedal resnico, a je stalno v opreki sam s seboj. Kristiani ga je pripeljal v zasebno šolo »Galileo Galilei«, kjer se je vpisal v slovenski tečaj. Bral je propagandni časopis, a samo za jezikovno vajo. Priznava, da je večkrat obiskoval Ščuka. Na Ščukovem domu so imeli zabave in ples, a tudi konference. Bil je tudi na sestanku, kjer se je srečal z advokatom Tončičem in drugimi govorniki. V Postojni se je sestel s Sosičem. Slo je za to, da bi našli poverljivo osebo, ki bi z lahkotno hodila preko meje in opravljala obveščevalne posle. To nalogo je prevzel neki Stegu. V Planini je Stegu dobil Andrejčiča, ki je bil v resnici zloglasni Zelen. Stegu se je nekoč vrnil z besednjaki, ki so bili šifrirani; izročil jih je Ščuku.

Nato je bil zaslišan Avgust Siligoj, obdolžen kot eden vplivnejših voditeljev separatističnega gibanja. L. 1931 je bil obsojen zaradi podobne krivde na 10 let ječe, a po 5 letih pomiloščen. Kmalu pa se je spet lotil prevratnih poslov. Zanika vse, kar mu obtožnica očita.

Potem zaslišijo Slavija Slaviča. Tudi ta se vede prav tako kot ostali obdolženci. Zanika, da bi bil niti kakšno sovražno gibanje proti Italiji. Priznava, da je Bolosič bil često pri njem, a ne ve, da je Bolosič pisal slovenske propagandne brošure. S Sosičem ni imel nezakonitih zvez. Ščuku je oddal sobo v podnjam.

Nato je prišel na vrsto študent Radivoj Bobič, ki je Sosiča spoznal v Padovi. Sosiča in Ščuko je samo poznal in nič več. Ni se bavil z vohunstvom.

Za njim sta se zagovarjala še Ludvik Sturm in Karel Stefanič, ki objudata vse očitke. Prav tako tudi kirurg Ant. Danijelič, ki se ni bavil s politikom. S tem je bilo zasliševanje razumnikov zaključeno.

Tretja skupina na sporedu razprav pred sodiščem za varstvo države v Trstu

Prvo skupino obtožencev tvorijo »razumniki«, drugo »komunisti«, tretjo pa »teroristi«

Trst, 5. dec. Ko se je končalo zasliševanje skupine tako imenovanih »razumnikov« in skupine tako imenovanih »komunistov«, bo posebno sodišče za varstvo države zasliševalo tretjo skupino, imenovano »teroristi«, ki kateri pripadajo naslednji obtoženci, ki doslej še niso bili omenjeni: Engelbert Besednjak, častnik iz Gorice, Ivan Marija Čok, odvetnik, rojen v Trstu, Josip Godnik, čevljar, rojen v Komnu, Josip Dolenc, kmet iz Čermeljice, Franc Hrovatin iz Slavine, Milan Stare, študent iz Kantovelja, Danilo Zelen iz Senožca, Ferdinand Kravanja, kmet iz Boveca, Anton Černač, delavec iz Slavine, Nikolaj Lezener, kmet iz Grahova, Albert Rejec, uradnik iz Tolmina. Vsi ti so odsotni, med njimi tudi Zelen, ki je bil pri Ribnici ubit v spopadu s karabinjerji, kakor je bilo povedano med razpravami.

Navzoči so naslednji obdolženci: Simon Kos, kmet iz Grahova, Mirko Brovec, trgovec iz Grahova, Ludvik Preželj, kmet iz Grahova, Franc Blazil, kmet iz Grahova, Franc Kavs, trgovec iz Boveca, Ivan Ivančič, tkalec iz Boveca, Leopold Čopič, delavec iz Boveca, Edvard Belušič, kmet, Malinje (Nemčija), Ivan Klawora, kmet iz Boveca, Friderik Zornik, kmet iz Boveca.

Vsi so obdolženi, da so po raznih krajih Julijske Benečije in na bivšem jugoslovanskem ozemlju

Pojasnila o prodaji oblačilnih predmetov

I.

1. Glede zahtev po tekstilnih bilih s strani pokrajinskih ali občinskih uprav, ali s strani zavodov, bank itd., ki želijo nabaviti svojemu osebju uniforme, se pojasnjuje, da se za zavode, banke in podobno ne morejo dovoliti boni v omenjeno vrsto: nakup odnosnega blaga za oblačila osebja se more vršiti samo z osebnimi nakaznicami osebja samega.

Kar se pa tiče pokrajinskih in občinskih uprav, je treba razlikovati med osebjem, ki mu je uniforma neobhodno potrebna (cestni stražarji, gasilci, pometarji itd.), in osebjem, ki mu ni potrebna in ki mu zadostuje čepica ali trak okoli rokava, da se kot tak razlikuje od drugih.

V prvem primeru (ki spada k onim, o katerih je govora v čl. 22. nar. Vis. komisariata št. 144, Sl. l. 512/90-41-XX) velja sledeče pravilo: trgovsko-industrijska zbornica izdaja zahtevane bone za najnujnejšo količino tkanin v vrsto nove uniforme, ali pa obnove prejšnje, tozadevno pa se poudarja, da bi bilo na mestu podaljšati dobo trajanja oblačilnih predmetov, da se tako omogoči ono varčevanje s tkaninami, za katerim stremi ravno sistem nakaznic.

V drugem primeru pa se ne izdajajo boni, ker za obnovo uniforme se ne treba poslužiti oblačilnih nakaznic odnosnega osebja.

2. Glede na odd. I. okrožnice Vis. komisariata z dne 7. nov. 1941, VIII. št. 4776/62-41 se pojasnjuje:

a) Nakupni boni, ki jih izdajajo okrajna glavarstva ali trgovsko-industrijska zbornica, so veljavni za nakup racioniranih izdelkov pri detaljisti in sploh pri podjetjih, ki prodajajo oblačila. Dobavitelj ne sme napraviti na bonih nobenih beležk in imetniki bonov lahko nakupujejo pri podjetjih, ki si jih sami izberejo. Kakor že omenjeno v gori navedeni okrožnici, se skupna količina blaga, ki ga sme konzument prevzeti, lahko na njegovo željo deli na več nakupnih bonov.

Zavodom, sožitim in podobnim konzumentom, ki so pred uredbo nakaznic normalno obnavljali svojo zalogo pri veletrgovcih ali proizvajalcih in ki so nakupovali znatne količine blaga, je dopuščeno, da dobijo od trgovsko-industrijske zbornice dovoljenje (pooblastilo), da si tudi za naprej nabavijo blago pri svojih omenjenih običajnih dobaviteljih.

Trgovsko-industrijska zbornica bo beležila to pooblastilo na nakupnih bonih in dobavitelji bodo podatke na njih beležili v knjigi prejema in oddaje, da jim služijo kot opravičilo za oddajo blaga.

b) Nakupni boni se morejo praviloma uporabiti samo v pokrajini, v kateri je sedež okrajnega glavarstva, ali pa na katero se razteza jurisdikcija zbornice, ki jih je izdala.

Kljub temu se dovoljuje trgovsko-industrijski zbornici, da se posebno pooblastilo beležko na nakupnih bonih omogoča njeno veljavnost tudi izven pokrajine. Odnosno pooblastilo mora imeti izjemen značaj, zaradi česar se bo dajalo le v primeru, da je interesu to v resnici potrebno.

3. Prihajajo vprašanja glede kriterijev, po katerih se je ravnati pri obnovi namiznega, postelnega ali toaletnega perila za hotele, penzije, častniške krožke in menze, bolnišnice, otroške domove itd., za gostinske obrate (restavracije, kavarnice itd.), za oddelke industrijskih podjetij, ki skrbijo za higiensko sanitetno pomoč svojim nastavlencem ter za trgovinske ladje.

Ze čl. 19. naredbe Vis. komisariata št. 144, Sl. l. št. 512/90-41 pove dovolj jasno, da se za izdajo nakupnih bonov v takih primerih mora zbornica ravnati po kriterijih najstrožje ekonomije.

To pomeni, da če omenjene vrste sožitja itd. že obratujejo, se načeloma ne bo dalo nobeno

pooblastilo za nakup blaga, razen če interesi dokažejo, da imajo absolutno potrebo po blagu. Nasprotno, če gre za novo ustanovljena sožitja, se bo dovolila najnujnejša količina, potrebna neobhodno za njih obratovanje.

II.

1. Glede na čl. 11. nar. Vis. komisariata z dne 8. novembra 1941-XX, Sl. l. št. 512/90-41, se opozarja, da more imetnik osebne oblačilne nakaznice, ki se je okoristil z možnostjo, ki mu jo daje tretji odstavek omenjenega člena, da si nabavi manufakt, čigar vrednost je višja od 40 točk za nakaznice A in višja od 32 za nakaznice B, uporabiti svojo nakaznico za nadaljnjo nakupo šele v drugem ali v tretjem štirimestežju onega leta, za katero velja nakaznica, pač po tem, če je število preostalih odrezkov višje ali nižje od 80 ali 64 za nakaznice A ali B.

Nadalje se daje na znanje, da morajo detaljisti, če je nabavljeni manufakt bil kožuh (čigar vrednost v točkah je, kakor znano, 110, 90, 80 ali 90, če gre za moški, ženski, deški ali dekliški kožuh), dodati listom za zbiranje točk, na katerih so bili nalepljeni osebni odrezki, izjavo, s katero se posvedočuje, da se odrezki nanašajo na nakup kožuha. Trgovsko-industrijska zbornica ali okrajna glavarstva bodo vrnila detaljisti one liste, na katerih se bodo nahajali odrezki z višjo numeracijo od 80, 65, 50 in 60, če gre za moške, ženske, deške ali dekliške nakaznice, katerim bi manjkala gornja izjava.

Trgovsko-industrijska zbornica ali pa okrajna glavarstva bodo vrnila tudi one liste, na katerih se bodo nahajali odrezki z višjo numeracijo od 40, ali 32 do 80, 65, 50 in 60 (kakršna je pač nakaznica), če odrezki niso skupno odrezani v popolnem vrstnem redu števil od 1 naprej.

Vrnenih listov ne bo mogoče prej izročiti v zameno za bone za dvig kot šele v štirimestežju, v katerem so tisti nalepljeni in predčasno predloženi odrezki veljavni.

2. Na vprašanje glede smernic pri razdeljevanju posameznih kož za kožuh, se pojasnjuje:

Dočim ostane v veljavi prepoved prodajanja kož za kožuhe oblačilstvu, se potrjuje, da je dovoljena prodaja in izmenjava omenjenih kož med trgovci, med trgovci in obrtniki ali konfekcionisti potom predložite listin, ki dokazujejo upravičenost za omenjeno poslovanje.

Trgovci, obrtniki in konfekcionisti lahko uporabijo kože za popravilo kožuhov, za garniture, za mufe, ovratnike itd. in jih tako opremljene lahko prodajajo konzumentom, ne da zahtevajo točke.

Lisice in podobne izolirane kože, ki so že montirane, niso podvržene odvzemu točk.

3. Z ozirom na oddelek I. okrožnice Visokega komisariata z dne 24. nov. 1941 No. 4776/107-1941 glede inventariziranja blaga v točkah po stanju z dne 30. nov. 1941 se pojasnjuje, da morajo trgovske trditve, ki izvršujejo trgovino na debelo in na drobno, sestaviti in predložiti ločene prijave zalog, vsaka na predpisanih obrazcih v treh izvodih: eno za zadevno blago v trgovini na drobno, drugo za zadevno blago v trgovini na debelo.

Kadar se medsebojno pomešana trgovska delavnost na debelo in na drobno ene in iste trditve ne vrši potom ločenega vodstva, so interesirane trditve, ki se bodo smatrale za detaljiste, zavezane predložiti samo 1 prijavo.

4. Tiskarski stroški za tiskovine inventarja gredo v breme trgovsko-industrijske zbornice. Ta pa je pooblaščen, da jih povzame od vseh onih, ki so dolžni predlagati inventar.

5. V nejasnih in dvomljivih primerih se je glede razlage predpisov o prodaji racioniranih tekstilnih izdelkov, oblačilnih predmetov in obutve ravnati po pojasnilih, ki jih bo izdal Visoki komisariat.

Gospodarstvo

Prijava pnevmatik

Urad za civilno motorizacijo Visokega komisariata za Ljubljansko pokrajino sporoča:

Ugotovljeno je, da so nekatere zasebne trditve, kakor tudi trgovci motornih vozil, ki imajo novo ali staro pnevmatiko osebnih avtomobilov, motornih koles in motociklov s prikolicami, brez ozira na to, ali so ta vozila v prometu ali ne, ali so nova (iz tovarn) ali že rabljena, prav tako brez ozira na to, ali je pnevmatika montirana ali v kakršni koli rezervi, opustili svoj čas redno prijavo Upravnemu (II.) oddelku Visokega komisariata, kakor je bilo to predpisano z odredbo št. 33 z dne 31. maja t. l.

Preden se bodo uporabile za te primere sankcije, predvidene v čl. 6 imenovane odredbe (denarna globa 380—3900 lir, v težjih primerih zaporna kazen v izmeri 15 dni do 6 mesecev) se pozivajo prizadeti, da vložijo predmetne prijave pri RACI (prej Avtomobilski klub), Ljubljana, Beethovnova 14, do 31. decembra t. l., in sicer na ustreznih obrazcih, ki se dobe istotam.

Po 1. januarju 1942 bo dotlej neprijavljena pnevmatika zaplenjena, zoper krivce pa bo

uveden postopek z uporabo zgoraj navedenih kazenskih odredb.

Morebitna pojasnila, potrebna interesantom, daje RACI (prej Avtomobilski klub) v Ljubljani.

Italijansko-romunska trgovina

V sredo so bila zaključena trgovinska pogajanja med Italijo in Romunijo. Iz objave po zaključku pogajanj je razvidno, da obsega načrt za blagovno izmenjavo dobo do 30. septembra 1942. Pogajanja so potekla v prijateljskem duhu.

Med podrobnostmi je omeniti, da bodo plačila iz romunsko-grškega plačilnega prometa šla skozi italijansko-romunski kliring. Vsa plačila bodo pretvorjena po rimskih tečajih.

Nova pogodba določa znatno večje kontingente v blagovni izmenjavi kot prejšnja. Poleg petroleja in proizvodov bo Romunija dobavljala Italiji kmetijske proizvode, med njimi žita, koruzo, povrtnine, živino, krmlila, les in druge surovine. Italija pa bo izvažala v Romunijo tekstilne proizvode, poldodelane in dodelane, oblačilne predmete, mehanične proizvode, kemične in farmacevtske in še celo vrsto drugih predmetov tipične italijanske proizvodnje.

★

Nadaljevanje italijansko-hrvatskih pogajanj o delovanju denarnih zavodov. Kot smo svoječasi poročali, je bil v začetku preteklega meseca esastenke pododbora za bankarstvo in pododbora za zavarovalstvo v Rimu. Na tem zasedanju so razpravljali o položaju hrvatskih denarnih zavodov, ki delajo sedaj na področjih, ki jih je zasedla od bivše Jugoslavije Italija. V torek, dne 2. decembra pa se je ponovno sestel italijansko-hrvatski odbor za bankarstvo, ki je nadaljeval razpravo o vprašanju bank. Poleg tega bo obravnaval tudi vprašanje delovanja italijanskih denarnih zavodov na področju Hrvatske. Verjetno je, da bodo zasedanja trajala dalj časa. V petek pa so se začele razprave italijansko-hrvatskega pododbora za zavarovalstvo.

Enotna cena goriv za kmetijske potrebe. Ministertvo za korporacije je odredilo enotno ceno goriv za kmetijske potrebe in sicer znaša ta cena 205,30 lir za metriski stot za vsa eklašišča brez kakršnihkoli drugih dajatev.

Hrvatsko notranje posojilo. Poročali smo že o razpisu hrvatskega notranjega posojila za 1. december. Razpisana je bila transa 3 milijard kun po 2% na tri mesece. Po poročilih hrvatskih listov je bilo vpisanih že v ponedeljek 1. decembra 2.067 milijonov kun, kar dokazuje veliko obilico kratkoročnega denarja na Hrvatskem.

»Alfa« separatorji za mlekarstvo v Zagrebu. Pri glavnici 1 milijona kun znaša čisti dobiček za 1940 28.413 kun, dočim je za leto 1939 znašala izguba 65.121 din.

Nova računska obrestna mera za zavarovalstvo je v Nemčiji znižana od 4 na 3%

Ekscelenca Parenti v Ljubljani

Predsednik Dopolavora je pregledal delovanje te organizacije v Ljubljanski pokrajini

Ljubljana, 5. dec.

Včeraj zjutraj je došel v Ljubljano Eksce. Parenti, član nacionalnega direktorija PNF in predsednik Dopolavora. Ekscelenca Parenti je takoj odšel v vladno palačo k Visokemu Komisarju in zveznemu tajniku Emiliju Grazioliju.

Ob navzočnosti zveznega podtajnika Gattija in pokrajinskega tajnika Dopolavora Liberatijsa, so bili proučeni vsi problemi, ki se tičejo organizacije pokrajinskega Dopolavora v Ljubljani in njegovega nadaljnjega razvoja v vseh odsekih, posebno glede Dopolavora za Oborožene Sile.

Ekscelenca Parenti je dal točna navodila, do čim je Visoki Komisar zagotovil vso podporo za bodoči razvoj organizacije.

Popoldne je Eksce. Parenti obiskal Zvezo borbenih fašijev, zvezno poveljništvo GIL-a ter je nazadnje pregledal pokrajinski sedež Dopolavora ter se zanimal za njegovo delovanje. Nato je obiskal okrepčevalnico v Ljubljani in dal navodila za izboljšanje njene opreme.

Zvečer se je udeležil predstave v Državnem gledališču.

Obisk Eksce. Parentija v Ljubljani kaže živo zanimanje države za novo pokrajino, ki se še dalje bolj uvršča v svoje življenje v organizacijah režima ter dokazuje s tem lojalno sodelovanje prebivalstva, ki ceni vse pobude naših ustanov.

Predsednik Dopolavora je pregledal dosedanje delovanje pokrajinskega Dopolavora in je dal natančna navodila za program bodočega delovanja, po katerem bo uresničena tudi v novi italijanski pokrajini dopolavoristična delavnost, ki navdušuje in pomaga ljudskim množicam v Italiji. Ta mesec bo pričelo delovati devet podjetniških Dopolavorov ter bodo otvorjeni prvi občinski in strokovni Dopolavori.

V izredno lepem sedežu na Taboru, ki je bil popolnoma prenovljen, bodo še v teku tega meseca večerne prireditve za Oborožene Sile in za ljubljanske dopolavoriste.

Inspekcija Eksce. Parentija v Ljubljani je dala novo pobudo za dopolavoristično delovanje v novi pokrajini, s katerim se bodo pričeli po določenem načrtu plodni stiki z dopolavorističnimi množicami v ostalih italijanskih pokrajinah.

Iz Ljubljane je predsednik odpotoval v Trst.

Strokovna izobrazba in vzgoja našega obrtniškega naraščaja

Od posebne strani smo prejeli naslednji članek, ki je precej radikalen in ima svoje poglede na vprašanje vzgoje našega obrtniškega naraščaja, s katerim ne bodo vsi soglašali. Toda problem je tako važen, da javna razprava o tem precej vprašanju naše narodne vzgoje more samo koristiti. Op ur.

Problem vzgoje in strokovne izobrazbe naših vajencev je bolj pereč kot bi utegnili kdo misliti in še zdavnaj ni rešen. Ne rečemo preveč, če trdimo, da se je za rešitev tega problema do zdaj bore malo storilo. Če se je našemu obrtniškem stanu doslej posvečalo malo pažnje, smo vajence kar zanemarjali in delo za njihovo vzgojo in izobrazbo naravnost prezirali.

Ker pa je naš obrtniški stan sestavni del našega naroda, pa mu bo treba v bodoče posvetiti več skrbi, bo treba prav radi tega posvetiti vzgoji naših vajencev več pozornosti, več ljubezni. V mladini, ki se posveti obrti, moramo gledati bodočnost ne le obrtniškega stanu, marveč tudi bodočnost naroda. Zato moramo biti pri reševanju tega problema radikalni, brezobzirni: voditi nas mora le ena postava, le eno načelo in sicer: korist naroda nad vse!

Vsa vzgoja in izobrazba našega obrtniškega naraščaja je bila doslej popolnoma zgrešena, in sicer radi tega, ker je bila prepuščena zasebnikom, ki v večini slučajev niso imeli ne volje ne pogojev, da bi vzgojili svoj naraščaj. Ponavljamo, vzgoja in izobrazba obrtniškega naraščaja je bila zgrešena, četudi jo nekateri kratkovidni hvalijo in se čudijo napredku, ki smo ga bojdva v tem pogledu napravili. Ti ne vidijo ali pa nočejo videti globokega zla v obrtniškem naraščaju, marveč gledajo in občudujejo nekatere dobre točke, ki so jih deležni sedanjih vajenci v nasprotju s svojimi predniki v dobi pred prvo svetovno vojno. Kdor pa pogleda globlje v življenje in vzgojo naših vajencev in pomočnikov, vidi, da ni govora o kakšni vzgoji, ker manjka značajnosti, močnatosti, stanovske zavesti, poštenja, narodne in državljanske zavesti, verske in moralne neoporečnosti, pa strokovne podkovnanosti. Nikar ne mislimo, da je vzgoja v tem, da zna vajenec po končani učni dobi napraviti hlače, telovnik, ali mizo, ali par čevljev! To ni bistvo vzgoje. K vzgoji spada oblikovanje človeka, ne le nekaterih njegovih zmožnosti. Kar priobimo ponovno, o kakšni vzgoji doslej ni bilo sledu, in še sedaj ni govora.

Kdo je temu vzrok, smo namignili že zgoraj, ko smo rekli, da tiči zlo v vzgojiteljih, ki nimajo nikakih pogojev, da bi mogli vzgajati obrtniški naraščaj, niti dobre volje nimajo, saj ne vzamejo vajenca v uk za to, da bi ga vzgojili, marveč iz

popolnoma drugačnih namenov. Pa kdo bi jim zameril, saj niti sami niso bili vzgojeni.

Pa so še drugi činitelji, ki preprečujejo pravo vzgojo našega obrtniškega naraščaja. Poglejmo si jih v kratkem. Predvsem je problem izbire poklica zelo važen, pa se v večini primerov z njim ne računa. Namesto, da bi se kalkuliralo z veseljem, nagnjenjem, telesnimi in duševnimi zmožnostmi bodočega vajenca, se gre počasi tega. Res so tu težave glede zaposlitve, toda te niso v večini primerov, pa tudi vedno ne bodo. Premalo se zahteva predizobrazbe, saj je znano mnenje staršev, pa tudi mojstrov, da za »lerpoba« ni treba

Sport

Primer dobre športne vzgoje

Olimpijski zmagovallec Kitamura piše svojemu očetu

Svetovne športne prveke poznamo le po rezultatih in kvečjemu še po slikah, ki smo jih videli v športnih revijah. V bistvu so pa to večinoma svojevrstni ljudje, ki jih krasí energija in samopremagovanje, čisto pa tudi ljubezen do domovine, ki jim veleva trenirati in boriti se za čast in slavo svojega naroda. Takšen športnik je japonski plavalec Kitamura, ki je doživel na olimpijskih igrah v Berlinu redko srečo, da je lahko sporočil svojemu očetu v daljni domovini, da si je priboril lovorec venec v tekmovalju v plavalnem maratonu. Pismo, ki ga je poslal iz olimpijske vasi svojemu očetu, je tako lepo, da zasluži, da ga objavimo kljub temu, da je Japonska zelo daleč in da je že precej časa poteklo od dne, ko smo na državnem športnem polju v Berlinu gledali dramatično borbo v kravlu na 1500 metrov. V času, ko se je 16 letni Kitamura pripravljal na svoj olimpijski krst, je napisal očetu pismo sledeče vsebine:

»Spoštovani oče!

Upam, da boste kmalu prejeli to pismo, ker bo parnik za Jokohamo odplul v nekaj dneh. Naš visoko spoštovani trener misli, da bi mogel osvojiti olimpijsko prvenstvo, zdí se mi pa, da govorim to zaradi tega, da bi me moralno podprl in da bi mi dal srčnosti za borbo, ki me čaka.

Vem, da sem le majhen deček, katerega je Vaša soproga, moja mati rodila pred šestnajstimi leti. Ne vem, ali sem dovolj močan, da bi se lahko boril s svojim rojakom Makinom, pa s Tarisom, katerega je poslala Francija, zlasti pa s Američanom... Da, z Američanom! Ne morete si misliti,

izobrazbe, zato tudi ne brihtnosti in šole. Tekom vzgoje seme pa se nič ne gleda na versko in moralno vzgojo, nič na stanovsko, narodnostno, državljansko, pa socialno vzgojo. Kdo pa naj skrbi, kdo naj se briga, da bo ta »poba« značajan mož? Pa res, kdo naj skrbi? Le kdor je sam tak, more tudi na drugega vplivati, da bo tak, saj pravi latinski pregovor: Nemo dat, quod non habet! »Nihče ne da tega, česar nima«, bi rekli po domače. Zato pa je toliko vajencev in mladih pomočnikov podivjanih, nevzgojenih, dokler jih življenje samo ne izuči, da postanejo resnejši, toda življenje jih ne vzgoji ker je v starejših letih vzgoja nemogoča; sv. pismo pravi, da hodi starec po poti, po kateri se je naučil hoditi mladenič. Nič boljše ni s strokovno izobrazbo. Pa o tem se je že nekaj pisalo, pa se bo še, če Bog da.

Da se to zlo odpravi, mora biti skrb po končani vojni vseh dobro mislečih in našemu narodu dobro hotečih. Zato moramo iti h korenini zla in jo brezobzirno odstraniti. Vemo, da bo bolelo, toda, kot rečeno, voditi nas mora skrb za narod in obrtniški stan, vsak osebni dobiček, vsaka sentimentalnost mora izginiti.

In kaj predlagamo? Zasebnikom naj se vzame pravica imeti vajence in naj se v ta namen ustanove strokovne šole, kjer bodo vajenci prejeli pod vodstvom vestnih in strokovno izobraženih, pa v vsakem oziru neoporečnih učiteljev in mojstrov pravo strokovno izobrazbo in vzgojo. Te šole naj se uredijo tako, da bo pouk v njih praktičen in vsem najmodernejšim zahtevam odgovarjajoč. Dočim bi bližnji obiskovali te šole stanujoči doma, oddaljenejši bi pa stanovali v vajenskih domovih.

Da bodo te šole dosegle svoj namen, morajo biti ustanovljene v vseh večjih delavskih centrih in sicer tako, da je odgovarjajoča sola tam, kjer prevladuje kaka stroka. Razen tega bo treba postaviti višje zahteve glede predizobrazbe, sicer bo pešala celotna vzgoja. Če kdo ni za šolo, v večini primerov tudi za obrt ne bo. So izjeme in z njimi bo treba računati, pa jim na drug način omogočiti izobrazbo. Od kvalificiranega delavca, in vajenec hoče to biti, imamo pravico zahtevati več kakor od drugih, nekvalificiranih delavcev.

To je predlog, o katerem naj se razmislija in o katerem se je vedno govorilo. Nikar pa ga spričo težav, ki jih slutimo, že a priori ne zavrnimo, zlasti ne, če računamo na težave, ki bodo prišle od ljudi, ki nimajo interesa, da bi se ta predlog izvedel. Vse poštene mora voditi sklep: tako kot doslej naj se naš obrtniški naraščaj ne vzgaja v bodoče, in naše vodilo mora biti korist in sreča naroda!

Kristusova zgodovina

Giovanni Papini

Nihče ni nikoli zvedel, koliko dečkov je bilo žrtve Herodovega strahu. Ni bilo prvič, da so padli v Judeji pod mečevno ostrino tudi dojenčki, ki so se držali materinih prsi. Izraelski narod sam je v starih časih kaznoval sovražna mesta s tem, da je poklal starce, žene, mladeniče in otroke. Prizanesel je samo dekletom, da jih je dobil za sužnje in priljeznice. Sedaj je Idumejec uporabil zakon maščevanja za narod, ki ga je sprejel.

Ne vemo, koliko je bilo nedolžnih otročkov, toda vemo, ako zasluži Makrobij vero, da je bil med njimi mali Herodov sinček, ki se je nahajal pri dolgi v Betlehemu. Kdo ve, ali ni bila to za starega vladarja, morilca žene in sinov, osveta, kdo ve, ali ni trpel, ko so mu prinesli vest o pomoti. Kmalu potem je moral zapustiti življenje, ko ga je napadla gnusna bolezen. Živemu je truplo gnilo, črvi so mu žrli mode, noge so se mu vnele, dihal je v kratkih presledkih, neznošen smrad je šel od njega. Zoprni sam sebi se je poskusil umoriti pri mizi z nožem, in končno je umrl, ko je bil poprej naročil Salomi, naj da pomoriti mnogo mladeničev, ki so bili zaprti po ječah...

Pokolj nedolžnih je bilo zadnje dejanje gnusnega in krvočelnega starca. Ta žrtev nedolžnih okrog zibelke Nedolžnega: ta krvni žgalni dar za rojenega, ki bo daroval svojo kri za odrešenje krivih, ta človeška žrtev za onega, ki bo nekoč darovan, ima preroški pomen. Tisoči in tisoči nedolžnih bodo morali umreti po njegovi smrti zaradi edinega prestopaka, ker so verovali v njegovo vstajenje: rodil se je, da umre za druge, in glej tisoči rojenih umirajo zanj, da bi tako rekoč odkupili njegovo rojstvo.

Strahna skrivnost je v tej krvavi žrtvi čistih, v tem decimiranju sovratnikov. Pripadali so rodu, ki ga bo izdal in krizal. Toda oni, katere so onega dne pomorili Herodovi vojaki, niso videli in niso prišli gledat, kako mučijo njihovega Gosпода. Rešili so ga s svojo smrtjo in sebe so rešili za vedno. Bili so nedolžni in nedolžni so ostali za vedno. Njihovi očete in njihovi preživeli bratje jih bodo nekega dne maščevali, toda odpuščen jim bo, ker ne vedo, kaj delajo.

Zvečer pa, ko se zakrijejo betlehemske hiše v mrak in prižejo luči, odide Mati skrivaj kot begunka, kot tatnica, kot pregnanka. Kralju ukrade eno življenje, rešuje narodu nado, pritiska na prsa svojega sinka, svoje bogastvo, svojo bolest.

Krene proti zahodu, prehodi staro kanaansko zemljo in gleda po malih odpočitkih — dnevni so kratki — Nil in pride v deželo Mizrajim, ki je stala toliko solz njene pradede pred 14. stoletjem.

Dalje

ko so uradi zaprti, več prostega časa in se moro posvetili športnemu udejstvovanju zato v večji meri.

Telesno delo - najboljša priprava za smučanje

Minili so časi, ko so izobraženi ljudje mislili, da je telesno delo poniževalno. K temu je mnogo pripomoglo športno gibanje, ki v bistvu ni nič drugega kot nadomestilo za telesno delo, ki ohrani človeka krepkega in odprnega. Med izobraženimi je vedno več takih, ki se zavedajo, da so dolžni skrbeti za to, da so tudi v fizičnem pogledu čim dalj časa v dobri kondiciji. Nekateri telovadijo drugi gojijo šport, vedno več pa je takih, ki radi popriimejo tudi za sekiro in lopato.

V tem pogledu je zanimivo mišljenje uglednih športnih strokovnjakov, ki razpravljajo pred zimsko sezono o prejem vprašanju smučarskega predtrenaža za neorganizirane športnike. Večina jih priporoča gojitev najrazličnejših športov, pa tudi vsakdanje domače opravke, ki po svojem učinku ne zastajajo za raznimi sistemi gimnastike. Skoraj vsako telesno delo je istočasno tudi koristna priprava za smučanje. V poštev pride sekanje in žaganje drv, prenašanje bremen, drgnjenje parketov, hoja po stopnicah in drugo. Tistim, ki so vse leto sedeli v pisarnah, priporočajo, da se lotijo v decembru vsakdanjih domačih opravkov, zlasti pa je koristno, da veliko in hitro hodijo. Prijatelji bele opojnosti, ki se bodo pravočasno utrdili s telesnim delom in hitrimi sprehodi, bodo imeli gotovo več užitka, ko bodo prišli na noge dolge deske in se podali na snežne poljane.

Romunski vojaki se pripravljajo na smučske tekme, ki bodo od 6.-15. februarja v G. Pa. Sodelovali bodo v skupinskem teku vojaških reprezentanc.

Hrvati odpravljajo športne tujke. Kakor je znano, si prizadevajo hrvatski jezikoslovci, da bi očistili jezik vseh tujih izrazov. Isto stremjenje opažamo tudi v hrvatskih športnih poročilih. Namesto izrazov stadion, hockey na ledu in boksanje uporabljajo »veleigrališče«, »paličanje« in »pesničanje«.

Obravnave proti navijalcem cen

Ljubljana, 5. dec.

Ze svojčas smo omenili, da vodi okrajno sodišče mnogo kazenskih zadev, ki se nanašajo na kršitve raznih ukrepov, določenih v uredbi o racionalizaciji življenjskih in drugih potrebščin, kakor tudi kršitve določb o nakupu in prodaji krompirja, maščob, raznih prometnih potrebščin itd.

V drugi polovici novembra je bilo okrajnemu sodišču naznanjenih 50 novih kršitev omenjenih predpisov. Konec meseca je bilo zaznamovanih celotno 174 tekočih zadev. Zelo mnogo razprav je razpisanih za prihodnje dneve tega meseca. Mnogo gostilničarjev je bilo ovadenih zaradi cenikov, ki jih niso imeli v svojih lokalih v predpisani obliki in ne na vidnih mestih. Mnogo trgovcev je naznanjenih zaradi previsokega zaračunavanja dovoljenega pribitka na nabavne cene. V drugi polovici novembra je bilo izrečenih 16 obsodb, s katerimi so bile razne pridobitne osebe obsodene na manjše denarne kazni, 13 jih je bilo oproščenih. Proti 70 sodbam odnosno drugim rešitvam je bilo podanih 70 prizivov na okrajno kot prizivno sodišče.

V četrtek so se vrstile pred sodnikom-podincem na okrajnem sodišču razne razprave zaradi navijanja cen. Ker je neka mesarica zahtevala kar 8 lir za pol kilograma mesa, je bila obsojena zaradi prekorajšnjega najvišjih cen mesu na 7 dni zapora, 200 lir denarne kazni ali v nadaljnjih 9 dni zapora in na 150 lir povprečnine. Prvotno je bila navadno določena povprečnina na 114 lir, sedaj je zvišana na 150 lir. Ta znesek je v smislu nekdanjih uredb določen za vzdrževanje raznih justičnih zgradb in jetnišnic.

Vremenske neprilike v Belgradu

Belgrad, 20. novembra 1941.

Pretekli teden smo imeli v Belgradu izredno spremenljivo vreme. Dogajale so se take spremembe, kakršnih že dolgo ne pomnijo, zlasti ne v tako zgodnjem času. V ponedeljek 10. nov. in v torek 11. nov. je vladalo černo, deževno vreme. Toplomer je kazal dan in noč 7°C nad ničlo. V sredo 12. nov. zjutraj pa je začela briti znana belgrajska košava, ki je od ure do ure postajala močnejša. Temperatura je padla na 5°C nad ničlo, barometer pa od 766 na 758 mm. Slabo vreme se je obetalo. Že v sredo popoldne je pričelo močnejše deževati, nakar je deževalo vso noč ter ves četrtek. Košava je postajala še hujska, tako da je povzročila tudi hudo nesrečo, ki je zahtevala dve smrtni žrtvi. Močan eunek košave je namreč podrl visoko steno pri bombardiranju porušene gimnazije v Poincarejevi ulici, ki se je podrla na poleg stoječo stavbo uredništva belgrajskega dnevnika »Obnove«. Pod silnim pritiskom ruševnega se kamena je streha omenjene stavbe popustila, nakar se je strop s travmjem podrl v pisarno, v kateri sta bili zaposleni dve uradnici. Obe sta pod ruševinami ostali na mestu mrtvi.

V četrtek 13. nov. zvečer se je ozračje pričelo počasi ohlajevati. Na nebu so se pojavili okoli 7 svetli beli oblaki, znanilci snežnega vremena. Košava je divjala naprej z nezmanjšano silitostjo. Temperatura je čez noč občutno padla in sicer je toplomer kazal v četrtek zvečer 5°C nad ničlo, v petek zjutraj pa —3°C. Proti popoldneju se je temperatura znižala še na —5°C. Snežiti je prišlo že okrog 3 zjutraj. Padal je popolnoma suh prsíc. V petek je vladal v Belgradu pravi pekel. Košava je v svojem divjanju dosegla višek, metlo je kakor sredi januarja. Temperatura je ves dan ostala na —5°C. Veter je nosil cele oblake snežnega prahu po ulicah. Številni reklamni napisi so ležali po cestah. Podrlo se je tudi mnogo dimnikov. Po poledenelih ulicah so ljudje padali kakor za stavo. Najhujsše je bilo na odprtih prostorih, kjer se je košava zaganjala z vso silo, tako na Terazijah, na Aleksandrovi ulici, v Balkanski ulici, na Slaviji in okoli Kneževnega spomenika. Številni pešci so se nehote znežanjali s trdoto asfalta. Mnogo klobukov je odletelo iskat novega gospodarja. Ta dan si lahko

videl obilo smešnih prizorov. Na Terazijah stoji navadno prometnik. V petek si ga zamenjal iskal na njegovem mestu; pač, tudi danes je tam, toda ne stoji strumno in dostojanstveno, da bi urejal promet, ampak žalostno sedi na tleh in se skuša pobrati na spolzkega asfalta. Košava pa je neusmiljena. Komaj se napol dvigne, ga zopet podre in revež mora spet začeti pobirati samega sebe. Spet drugje se dva človeka držita za roke in se previdno vodita po cesti. Toda na voglu sunek košave in že oba poljubljata mater zemljo. Na drugem koncu ulice se številni pasanti krčevito oprijemajo debela drobnega drevesca, ki že samo komaj kljubuje viharju.

Zaradi prisilnega vetra in hudih snežnih me-težev so v petek ustavili tramvajski promet. Tračnice je bilo nemogoče sproti čistiti, ker jih je sneg sproti zasipaval. Ker je veter sneg zanašal v velikih vrtincih po zraku, so se na nekaterih mestih nakopile do en meter visoke zameti.

Neurje s snegom je divjalo v petek ves dan, nato še vso noč in še v soboto popoldne. Okoli popoldneva se je končno pričelo polagoma jasniti, prav tako pa je popustila tudi košava. Mrz pa ni prenehal. Termometer je kazal v petek ves dan —5°C, v soboto ves dan —3°C, barometer pa se je dvignil na 775 mm. Izredno visok skok! Noč od sobote na nedeljo je bila izredno jasna in seveda mrzla. V nedeljo 16. nov. pa smo imeli pravo zimsko, sončno vreme. Na soncu je bilo prijetno toplo, medtem ko se je v senci temperatura obdržala ves dan na —1°C. Na Kalemegdanu je bilo v nedeljo vse živo sankacev, ki so izkoristili lepo vreme in dober sneg.

V ponedeljek pa se je vreme zopet poslabšalo. Proti večeru je bilo že močno oblačno in je pričelo rahlo snežiti. Pomaleme je snežilo vso noč, v torek zjutraj pa je sneg precej močno padal. Temperatura je bila stalno na ničli, zato se je sneg tudi takoj prijel in obležal. Vsega snega je zapadlo v Belgradu do sedaj okoli 20 cm. V sredo 19. nov. pa se je ozračje nekoliko segrelo ter se je sneg pričel počasi topiti. Sonce, ki je prodrlo težke oblake, je zelo toplo gredo. Barometer od ponedeljka vsak dan pada za 1 ali 2 mm. Kaže, da se lepo vreme ne bo dolgo držalo. Danes je zopet močno oblačno in utegnemo dobiti novih padavin.

Moja želja je izpolnjena! Ne morem izraziti, kako sem srečen. Ne le zato, ker Vam lahko sporočim, kar ste zvedeli gotovo že prej, temveč ker se je zgodila redka sreča, da sem postal olimpijski zmagovallec v plavanju na 1500 metrov. Naš spoštovani voditelj mi je segel v roko in me pooblastil, da Vam sporočim, da bom lahko posvetil v prihodnjem letu več časa angleškemu jeziku, prihodnjim vedam in drugim predavanjem in da ne bo več potrebno, da bi toliko treniral.

Ne morete si misliti, kako bom srečen, ko se bom vrnil domov. Nisem pozabil, da ate mi obljubili nagrado, če se bom vrnil kot zmagovallec. Ze dolgo časa sem razmišljal o tem, sedaj pa Vam lahko sporočim, da bi želel motorno kolo, seveda, če ne mislite, da sem premlad za ta šport. Mogoče bi lahko dodali mojemu akvariju dve izmed onih krasnih ribic, katere smo občudovali, ki pa so bile predrage.

Končujem to pismo, spoštovani oče, ker je čas, da ga oddam, da bi dospelo pravočasno na parnik. Pošiljam Vam svoje ponižne pozdrave.

Vaš sin Kitamura.

Zaupnik CONI-ja sporoča:

V zvezi s prejšnjimi odredbami o enotnih urah za vse urade Ljubljanske pokrajine se pozivajo športne zveze, športni komisariji in društva za pospeševanje športnega udejstvovanja, naj uredijo svoje delo v smislu odredbe.

Zlasti se priporoča kar največja delavnost med mladino, ki ima sedaj v popoldanskih urah,

Drobne novice

Koledar

Sobota, 6. decembra: Nikolaj, škof; Leoncija, mučenica; Pashazij, mučenec; Dativ, mučenica.
Nedelja 7. decembra: Ambrozij, škof in cerkveni učnik; Urban, škof; Fara devica.

Novi grobovi

† Jakob Perdan. V Sodražici je umrl 4. t. m. posestnik Jakob Perdan, ki je dolgo vrsto let z vsemu sodeloval pri domačih gasilcih, katerim je bil predsednik. Pogreb bo v Sodražici 6. t. m. ob pol 5 popoldne. Vsem njegovim dragim naše sožalje, njemu pa naj sveti večna luč!

† J. Kompare. Na Glincah je umrl po dolgi bolezni g. J. Kompare. Pogreb bo v soboto ob 3 popoldne iz Čampove ulice 6 na Glincah na pokopališče na Viču. Naj počiva v miru, vsem njegovim dragim naše sožalje!

† Uršula Hribnik. V Ljubljani je 4. t. m. umrla gospa Uršula Hribnik roj. Obid. Pogreb bo 6. t. m. iz kapelice sv. Petra na Zalah ob pol 3 popoldne. Naj počiva v miru, njenim otrokom naše sožalje!

† Terezija Gorjanc. V Ljubljani je umrla 5. t. m. v sivi starosti gospa Terezija Gorjanc. Pogreb pokojnice bo v nedeljo 7. t. m. ob 3 popoldne iz kapelice sv. Jožefa na Zalah. Naj počiva v miru, vsem njenim dragim naše sožalje!

Vsem našim rojakom že limo pravo notranjo blagodat. Zato tem topleje priporočamo, da bi se prav vsi oprijeli

'Bogoljuba'

Vsem! Zakaj poudarjamo vsem? Zato, ker jih je na želost še nekaj med našim ljudstvom, ki se »Bogoljuba« izmikajo, dokaj znanstveni fanti in možmi. Kdo jim je vpepel misel, kakor da je »Bogoljuba« boj za žensko? Ikar tako govori, ga govorijo ni bral. Vprašano: Ali veljajo za moške drugačne postavbe in drugačne zahteve? Ali se bo hoteli možiki zveličati po kakšnih olajšanih predpisih? Pred Bogom ni razločka. Vsem velja: Iščite na prejšnjem kraljestvu! Iščimo božje kraljestvo ob roki »Bogoljuba«! Za nročnihih na skuotinah na leto samo b'— Lir!

UPRAVA V LJUBLJANI, LJUDSKA TISKARNA

Izboljšanje potniški promet

Pristojne oblasti so kljub težkim razmeram v veliki meri omogočile in zboljšale osebni promet. Omenjamo ugodno spremembo voznega reda na Dolenjskem z delitvijo vlakov proti Novemu mestu in Kočevju ter popravilo borovniškega vialukta v izredno kratkem času, kar je šele omogočilo reden železniški promet s Trstom in direktno odpravo potnikov, prtljage in ekspresnega blaga z vsemi postajami Italije. Meseca septembra se je uredila taka direktna odprava tudi med Ljubljano in Hrvatsko ter s področjem Splita in Šibenika. Zlasti se lahko izdajajo med Ljubljano in postajami Hrvatske vključno Split in Šibenik direktno enosmerne vozne karte, ki imajo desetdnevno veljavnost do 20 km razdalje in enosmerno za razdalje nad 200 km. Posebno važna pa je možnost izdajanja povratnih voznih kart z veljavnostjo 4 mesecev s 50% popustom za hrvatski del vožnje. Gotovo se bodo vsi potniki, ki potujejo na Hrvatsko, zlasti v oddaljene kraje, kakor Sarajevo, Osijek in Zemun, še se bodo vrnili najkasneje v 4 mesecih, radi posluževali teh povratnih kart s polovično ceno na hrvatskih železnicah. Posebna ugodnost teh povratnih kart je tudi v tem, da se vožnja lahko prekine neomejeno in brez vsake formalnosti.

— Nagrade hišnim poslom-vlagateljem. Hranilnica Ljubljanske pokrajine, Ljubljana, prej Hranilnica dravske banovine oz. Kranjska hranilnica, bo tudi letos izdajala za Božič več nagrad po 50 in 25 lir za hišne pomočnike, kuharice, hišne, služkinje itd., ki imajo v imenovanih hranilnicah vsaj šest mesecev naloženo svoje prihranke na hranilno knjižico. Ti posli se vabijo, da se do vključno 17. decembra prijavijo pri blagajni hranilnice v Puceljčev ul. št. 9, med poslovnimi urami od 9 do 12. V dokaz morajo predložiti hranilno in poseško knjižico. Kdor teh knjižic ne predloži, ne bo pripuščen k zbiranju nagrad. Zbiranje bo v četrtek 18. t. m. ob 5. popoldne. Nagradjenec bodo obveščene s posebnim dopisom. Gospodinjje in gospodarji, opozorite na to svoje posle!

— Suho in megleno. Po precej mokrem novembru je nastopil suh december, ki ga pa spremlja zelo gosta megla, takšna, da bi jo lahko rezali. V zadnjih treh dneh se je jutranja temperatura navadno gibala med -8,8° in -6,4° C. To stopnjo toplote je termometer kazal v petek jutraj. Dnevna temperatura se še vedno giblje in je bila v četrtek +1,3° C. Barometer je v torek dosegel najvišje stanje 779,6, nato je začel padati, a se je v petek jutraj dvignil na 775,6 mm. Po travnikih in njivah je močna elana, po drevju debelo ivje. V četrtek je bila ev. Barbara. O njej pravijo tudi: Na ev. Barbare močno ivje, bo potem drugo leto sadja polno drevje. Na sv. Barbare dan se je povsod videlo po žitnih njivah strnišče. Letos je december po ravninah brez snega. Tudi lani nismo imeli v decembru prav visokega snega. T. je šele konec januarja in februarja prav na debelo zapadel, tako da ga je bilo ponekod toliko, kakor v hudi zimi l. 1929.

— Vknjiženi in izbrisani dolгови. Zemljiško-knjižni urad za Ljubljano in okolico je v novembru pri 72 nepremičninah vknjižil za 5.859.824 lir raznih hipoteknih posojil, ki so jih večji del dovoljevali ljubljanski denarni zavodi. Najvišje posojilo je znašalo 1.800.000 lir, za katero je bil zagnanovan vrstni red. V novembru pa je bilo pri 47 nepremičninah izbrisanih za 5.502.725 din raznih posojil, daje pri 4 posostvih 216.000 lir in pri 8 šte stari kronski dolгови v znesku 128.792 K. Najvišje posojilo je bilo izbrisano v znesku 1.450.000 din ali v sedanjih valut 543.000 lir.

— Prosta vajenska mesta. Pokrajinska poklicna svetovalnica razpolaga z učnimi mesti za mizarje, brivce, tapetnike, krojače, črkslikarje, pleskarje in

soboslikarje, trg. vajence, frizerke in ključavničarje. Fantje oziroma dekleta, ki bi si želeli izbrati katerega izmed teh poklicev, naj pridejo v poklicno svetovalnico (v posloju šolske poliklinike) ob 9. do 12. t. m., vsak dan točno ob 9. Učna mesta se bodo posredovala tistim, ki imajo za navedene obrti potrebno šolsko predzobrazbo in ki bodo na osnovi psihotehnične preizkušnje spoznani za zmožne izvršiti enega izmed gornjih poklicev. Psihotehnična preizkušnja in posredovanje učnega mesta je brezplačno.

— Namesto venca na grob dedka, gosp. Karla Lušičkega so darovali Andrej, Metka in Janez Lušički 300 lir za borovniške reževe v počastitev njegovega spomina. Uprava občine Borovnica se imenovanim najlepše zahvaljuje v imenu obdarovanih.

Ljubljana

I Cerkvena glasba v stolnici pri slovesnem praznovanju siolnega patrona sv. Nikolaja v nedeljo 7. dec. Premrl: Sv. Nikolaj; Koralni introit: Haydnova: Marijceljska maša. Foerster: Gradual; Wagner: Jubilate; Šček: Sv. Nikolaj. — Po mnogih desetletjih — morda bo kmalu že stoletje — prihaja na naš stolni kor zopet Haydn. Cecilijanska doba je v svoji strogosti, ki je bila včasih že kar nekam mrka, te vrste glasbo odklanja kot nelutur-gično. V resnici pa je Haydnova glasba tako polna otroške pobožnosti in čistega veselja, da se je le čuditi, kako so Haydnu kdaj mogli očitati nercken-venost. Tudi liturgičnim zahtevam glede besedila in dolžine posameznih delov se da s smiselnim krajsanjem lahko zadostiti. Pri Marijceljski maši so posebno učinkovite fuge na koncu Glorie, Credo in Agnus Dei. Ista maša se bo izvajala tudi 8. dec. na praznik Brezmadežne.

I Pevke in pevci akademskega cerkvenega pev-skega zbora! Za akad. službo božjo pri oo. fran-ciškanih je pevska vaja v soboto zvečer ob pol sedmih, in v nedeljo dopoldne ob desetih; prav tako bo na praznik Brezmadežne v ponedeljek 8. decembra pevska vaja dopoldne ob desetih.

I Mesno zdravniško nedeljsko službo bo od sobote ob 20 do ponedeljka do 8 opravljala mestn. zdravn. dr. Zitko Jožica, Pleteršnikova 13-I, telefon št. 47-64. Od ponedeljka ob 8 jutraj do torka do 8 pa mestni višji zdravnik dr. Ahčin Marjan, Korytkova 18, telefon št. 36-24.

I V počastitev spomina blagopokojnega go-spoda Viktorja Medena je darovala Sekcija želez-ninarjev Združenja trgovcev in gostilničarjev v Ljubljani Trgovskemu društvu »Merkur« v Ljubljani znesek tisoč lir.

I Jutri ob 5 popoldne Vam bo Rokodelski oder poskrbel za prijetno razvedrilo, ko bo ponovil Nicodemijev komedijo v treh dejanjih — »Postr-žek«. Pohitite po vstopnice, ki jih dobite jutri do-poldne v predprodaji od 10 do 12 v društveni pi-sarni Rokodelskega doma, Petrankova ulica 12-I, ter 1 uro pred predstavo pri blagajni. Cene vstop-nicam so nizke.

I Kdor še ni dobil živilske nakaznice za de-cember, lahko pride ponjo tudi v nedeljo, 7. t. m., v mestni preskrbovalni urad v Mesnem domu ob 9. do 12. ure.

I Po oblačilne nakaznice naj pridejo vsi tisti, ki stalno prebivajo v Ljubljani ter še niso do-bili oblačilne nakaznice, najpozneje do prihodnje sobote 13. decembra med uradnimi urami od 9. do 15. ure v odsek za oblačilne nakaznice v I. nadstropju hiše na Ambroževem trgu št. 7, kjer je bil prej Mestni pogrebni zavod in vojaški urad ter je sedaj v priložju tudi socialni urad. Po tem roku pa zamudniki nikaor več ne bodo mogli dobiti oblačilnih nakaznic, na kar vse upravičene izrecno opozarjamo.

I Obisk in sprejem nedeljske uprizoritve Les-kovčeve igre »Vera in nevera« je dokazal, da je zmotno naziranje, češ, da širše občinstvo ni do-raslo pojmovanju umestnosti višje stojišč del. To Leskovčovo delo pa tudi ni v skrivnostni plašč za-vita individualistična tvorba, ampak vsakomur na stečaj odprta knjiga umetnika, ki ni izgubil stika z narodom. Sprejmemo njegovo darilo in udeleži-mo se ponovitve, ki bo jutri v nedeljo ob 5 popold-ne v franciskanski dvorani. Vstopnice dobite v Franciskanski ulici.

I Akademski pevski zbor bo priredil v petek 12. t. m. ob 18.30 v »Unioni« večer vokalne glasbe, ki bo reprezentirana po znanih skladateljih: Ada-mič, Bajuk, Dev, Foerster, Jenko, Kocijančič, Ma-rioli, Potočnik in Tomc. Zaradi zanimanja, ki vlada za koncert priporočamo cenj. občinstvu, da si na-bavi vstopnice že v predprodaji na univerzi v vratarjevi loži.

I Katehiški sestanek bo v torek 9. decembra v posvetovalnici KTD ob 6. zvečer. Predaval bo nadzornik g. kan. J. Šimenc. Pridite!

I Pevčka s planin prideta na praznik 8. dec. ob pol 5. popoldne v Franciskansko dvorano. V resnici sta to le mlada pevca z Galjevice, ki vas hočeta v družbi svojih šestdesetih tovaršev iz Sa-lavljanskega mladinskega doma na Rakovniku z lepimi melodijami in ljubeznivim igranjem razve-seliti in vam glasno povedati, da je več ko vse časti in vse bogastvo dobremu otroku vredna mati. Zato vabita tudi vas, da ju pridete poslušat. Predpro-daja vstopnic in libreta v trgovini A. Šifligoj.

Gledališče

Drama: Sobota, 6. dec. ob 14.30: Zaključena predstava za Dopolavoro; ob 17: »Snežulčica«. Mladinska predstava. Zelo znižane cene. Nastop Miklavža s spremstvom. — Nedelja, 7. decembra ob 14: »Princeska in pastirček«. Mladinska pred-stava. Zelo znižane cene. Nastop Miklavža s spremstvom; ob 17.30: »Dom«. Izven. Znižane ce-ne. — Ponedeljek, 8. decembra ob 14: »Petrčkovc poslednje sanje«. Mladinska predstava. Zelo znižane cene. Nastop Miklavža s spremstvom; ob 17.30: »O, ta mladina!«. Izven. Znižane cene.

Opera: Sobota, 6. decembra ob 17: »Seviljski brivci«. Red Premierski. — Nedelja, 7. decem-bra ob 10.30: »Desetnica«. Kmetna predstava. Mla-dinska igra. Izven; ob 16: »La Boheme«. Izven. Znižane cene. — Ponedeljek, 8. dec. ob 10.30: »Desetnica«. Mladinska igra. Izven, ob 16: »Ma-dame Butterfly«. Izven.

Radio Ljubljana

Sobota, 6. decembra: 7.30 Radijska poročila v slovenščini — 7.45 Lahka glasba, vmes ob 8 napoved časa — 8.15 Radijska poročila — 12.15 Klasični čas — 12.35 Pesmi in napevi — 13 Napoved časa, radijska poročila — 13.15 Vojno poročilo Glavnega štana Oboroženih Sil v slo-

venščini — 13.17 Orkester EIAR-ja in komorni zbor pod vodstvom D. M. Šijanca: Operetna glasba — 14.15 Radijska poročila — 14.15 Kvartet Ježek in Miloš Zihari s saksofonom — 14.45 Ra-dijska poročila v slovenščini — 17.15 Nove plo-šče Cetra — 19.30 Radijska poročila v sloven-ščini — 19.45 Komorna glasba — 20 Napoved časa, radijska poročila — 20.20 Komentar k dnevnim dogodkom v slovenščini — 20.30 »Moč usode«, vmes pogovor v slovenščini, po operi radijska poročila.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Ma-rijin trg 5, mr. Kurali, Gosposvetska c. 10 in mr. Bohinc, ded., Cesta 29, okt. 31.

Poizvedovanja

Najdena je bila pred cerkvijo sv. Petra usnja-ta ženska leva rokavica in se dobi v naši upravi.

Iz Hrvatske

Odlikovani hrvatski letalci. Hrvatski zrako-plovni podpolkovnik Džal je dobil ob Hitlerja železni križec II. stopnje za uspehe, ki jih je po-kazal na vzhodnem bojišču. Isto odlikovanje je prejel tudi zrakoplovni poročnik Veličan s po-sadko svojega letala.

Novi slovaški poslanik je dopotoval v Zagreb. V Zagreb je te dni dopotoval novoimenovani slovaški poslanik dr. Josef Cieker, svoječasnji slovaški poslanik v Belgradu. Dr. Cieker spada med najmlajše slovaške diplomate. Studiral je več let v Franciji, kjer je tudi napisal svojo doktorsko disertacijo »Slovaško vprašanje«. Razen svoje di-tertacije je objavil še daljšo študijo »Uničeni mo-stovje«, v kateri je opisal in obsojal politiko med bivšo Čehoslovaško in bivšo Poljsko. Kot dijak se je udeleževal tudi v raznih dijaških organizaci-jah. Nekaj časa je bil tudi podpredsednik »Pax Romanae«.

Novi hrvatski poslanik za Bratislavo. Poglav-nik je imenoval za hrvatskega poslanika v Brati-slavi dr. Josipa Berkoviča, svoječasnega splitskega župana. Dr. Berkovič je politično pripadal dr. Mačkovi kmetki stranki, v zadnjem času se je pa tudi opridružil tistim bivšim poslancem, ki so vstopili v ustaško organizacijo in priznali dr. Pavelića za svojega voditelja.

Bolniško zavarovanje hrvatskih delavcev v Nemčiji. Zaradi ureditve vprašanja bolniškega za-varovanja hrvatskih delavcev v Nemčiji, je od-potovala v Berlin posebna hrvatska delegacija. Vodi jo minister za korporacije dr. Sušić.

Graditev proge Karlovce-Bihač. Vsa pred-dela za graditev nove železniške proge, ki bo šla iz Karlovca v Bihač, so končana ter bodo sa-mo progo pričeli graditi še to zimo.

Proračun za mesto Karlovce. Karlovaška mest-na občina je izdelala proračunski osnutek za no-vo proračunsko leto. Proračun za prihodnje leto znaša nad 40 milijonov kun ter je enkrat večji od lanskega.

Zbirka za hrvatske prostovoljce. Za hrvatske prostovoljce so dosedaj nabrali znesek 1,800.000 kun.

V Zagrebu so ustanovili tudi centralo za pe-rutnino in divjačino.

Proračun Sarajeva. Kakor skoraj vsa ostala hrvatska mesta je tudi Sarajevo močno zvišalo proračun za prihodnje leto ter predvideva skoraj 100 milijonov kun izdatkov in prav toliko do-hodkov.

Nemški vojaški poveljnik v Zagrebu prestav-ljen. Dosedanji nemški vojaški poveljnik v Zagre-bu, polkovnik Reichert, je prestavljen na drugo službeno mesto ter je pred dnevi zapustil Zagreb.

Prisilna oddaja starih gumijastih izdelkov. Ministrstvo za obrt, veleobrt in trgovino je izdalo odredbo, po kateri je treba oddati vse stare gu-mijaste izdelke tovarni Bata v Borovu, ki bo za vsak kg tega blaga plačala 15 kun. Istočasno je treba prijaviti tudi vse zaloge gumijastega blaga.

Pisatelj knjige »Masonerija na Hrvatskem« oproščen. Dolgotrajna razprava proti hrv. časniki-ju Mirku Glojnarču, pisatelju knjige »Maso-nerija na Hrvatskem«, je bila zadnje dni končana ter je sodišče toženo oprostilo, ker je vse svoje navedbe v knjigi pred sodiščem tudi dokazal.

Poziv ministra za obrt, veleobrt in trgovino hrvatskim kmetovalcem. Minister za obrt, vele-obrt in trgovino, dr. Dragotin Toth, je izdal na hrvatske kmetovalce poziv, v katerem med dru-gim pravi, da je hrvatski narod stalno hrepnel samo po svoji samostojnosti in ga razne polovične rešitve niso mogle zadovoljiti. Sedanja svoboda je pridobljena s krvjo in jo bo zato tudi treba braniti. Hrvatski narod ima danes svojo vojsko in svoje ustaše, ki simbolizirajo njegovo moč. Zato je glavna naloga sedanje Hrvatske, da preskrbi svojo vojsko. V ta namen je bila pred kratkim seja vseh zainteresiranih krogov, na kateri so pretresali vsa ta vprašanja. Sklenjeno je bilo, da ne sme nihče na Hrvatskem trpeti pomanjkanja, v prvi vrsti, pa ne hrvatska vojska. Vlada je že storila svoje. Popolne organizacije pa ni brez so-delovalja naroda. Zato je potrebno nadzorstvo nad vsemi razpoložljivimi zalogami živil in je treba z vsemi silami zatrejti promet z živilni mimo nadzorstva državnih oblasti. Nadzorstvo nad pro-metom z živilno bo vsrila zajednica za promet z živilno in vsemi temi proizvodi piko posameznih velikih žup. Današnji čas zahteva od vsakega Hr-vata poslušnost in samoodpoved vsemu temu, če-sar drugi nima. Zato resorni minister poziva vse hrvatske kmete, da naj prodajajo svojo živilno, svi-nje, mast, loj in ostale proizvode samo zajednici za promet z živilno in nikomur drugemu, ker to zahtevajo interesi hrvatske vojske in hrvatske dr-žave.

Hrvatska obrtna zveza vstopila v osrednjo or-ganizacijo mednarodnega obrtništva. Pred poglav-nikom je bil podpisan pristop Hrvatske obrtne zveze v članstvo mednarodne osrednje organiza-cije svetovnega obrtništva. Tozadavna pogajanja je vodil v Zagrebu vodja te organizacije, državni svetnik in inspektor fašistične stranke »Gazzotti«, ki je obenem tudi predsednik Narodne zveze fa-šističnih obrtnikov. Istočasno je bilo tudi sklenjeno še tesnejše sodelovanje hrvatskih in italijanskih obrtnikov.

Poglavnikova odredba. Poglavnik je razveljavil odredbo, s katero je bil odpušen iz državne služ-be predsednik Upravnega sodišča v Zagrebu dr. Milovan Zoričič, ki je sedaj z drugo odredbo upo-kojen.

Nova imena cigaret in tobaka hrvatskega dr-žavnega monopola. Uprava hrvatskega državnega monopola je izdala nove tiskane konike, iz kate-rih so razvidna tudi nova imena hrvatskih cigaret. Cene cigaretam so določene za 1000 komadov ter so naslednje: »Velebit« (prej Šumadija) 1000 kun, »Dubrava« 850, »Drina« 700, »Neretva« 650, »Lju-buški« (prej Morava) 550, »Trebevič« (prej Mirja-na) 550, »Grič« (prej Bled) 550, »Hercegovina« 500, »Hum« (prej Zeta) 500, »Rama« (prej Ibar) 425 in »Bregava« (prej Drava) 350 kun. 1 kg to-baka stane: trebinskega 1000 kun, neretvanskega

625, humskega (zetskega) 450, savskega 300 kun in tobaka za pipe 150 kun. Istočasno je hrvatska monopolska uprava pustila v promet tudi nove vizgale po 1 kunu.

Iz Srbije

Uredba o komisariatu za begunce in prese-ljenje. Srbska vlada je izdala uredbo o komisaria-tu za begunce in preseljenje. Po tej uredbi je ko-misariat za begunce in preseljenje poseben odsek predsedništva vlade in ga vodi izredni komisar za begunce in preseljenje, ki skrbi za begunce in preseljenje. Izredni komisar razpolaga kot nare-dbodajalec z vsemu krediti, ki so v proračunu do-loženi za begunce in preseljenje in tudi z vsemi ostalimi sredstvi, ki se stekajo v državno blagajno v te namene. Komisar lahko tudi v mejah možnosti za begunce in preseljenje ustanavlja domove, ku-hinje, internate in ambulante. On postavlja tudi posvetovalni odbor za vsa ta vprašanja, izdaja pra-vilnike za izvrševanje te uredbe in vse, kar je potrebno, da bi komisariat čim bolj odgovarjal svoji težki nalogi.

Poziv komisariata za begunce. Ob nastopu zi-me je izredni komisar za begunce in preseljenje pozval srbsko ljudstvo, da se naj spomni beguncev in preselencev z obutvijo in toplim perilom.

Preskrba Belgrada s kurivom. Zaradi pre-skrbe Belgrada s kurivom je minister za narodno gospodarstvo izdal odlok, da bodo posekali vse gozdove v belgrajski okolici.

Posredovalni urad za razprodajo posameznih delov pohištva in starih oblek. Belgrajska »Obnova« se zavzema za ustanovitev posebnega po-sredovalnega urada za razprodajo in nakup posa-meznih delov pohištva in posameznih kosov starih oblek. Ljudem bi takšen urad lahko zelo veliko pomagal, ker bi na eni strani omogočil, da bi ljudje posamezne dele pohištva, ki ga ne rabijo, ali pa storo obleko, boljše prodali, na drugi strani bi pa siromaki tudi lažje prišli do teh predmetov ter ne bi bili več izročeni na milost in nemilost odušerčnim prekupčevalec.

Srbsko čebelarstvo društvo. Vojni dogodki so preprečili nadaljnje delovanje tudi temu srbskemu društvu. Člani društva so se v zadnjem času zopet zbrali ter so obnovili delovanje najstarejše srbske čebelarke organizacije, ki sedaj zopet lahko za-laga svoje podružnice z donaturiranim sladkorjem.

Reševanje dvorske knjižnice. Naš list je svo-ječasno že poročal, da je pri bombardiranju Bel-grada precej trpelo tudi poslopje starega dvora, in sicer prav tisti del, v katerem je bila bogata dvor-ska knjižnica. Zadetek granate v ta del dvora je bil popolen ter se je zidovje s kupolo sesedlo v prtiličje. Pri odstranjevanju ruševin so ravnali skrajno previdno, da ne bi še bolj poškodovali knjiž iz dvorske knjižnice. Vse knjige so nato oči-stili in jih spravili v posebni dvorani muzeja kneza Pavla.

Popis zalag masti v Belgradu. Upravnik cen-trale za ureditev prometa z živilo, ki je namenjena za zakol, je predpisal popis vseh zalag masti v Belgradu.

Mišek in Netopir

Toda Miškovi strelji niso bili kar tja v en dan: zadeli so vrh bodeče kakteje, ki se je šo-

pirila na skali, pod katero je čepel tolovaj. Vrh kakteje se je odcesnil in padel Netopirju na ramo.

»Ojej, ojej!« je zakričal ranjenec, da je odmevalo od skal. »Ranjen sem, ranjen sem!« Zdal se je grohotal Mišek.

Netopir se ni niti ozrl, da bi videl, odkod je priletelo vanj. Poskočil je in zbežal. Mišek pa je na vsi moč streljal za njim.

»Bum, bum!« je pokalo. En strel je zadel v orlovsko gnezdo. Orel je zaprhtal in odletel.

Lajca pa so zakotalila po skali in so padla Netopirju na glavo.

»Kri, kri!« je vpil ranjenec. Ko je otipal na glavi moko, lepljivo tekočino, je mislil, da so mu izstopili možgani.

»Gorje meni! Zadel me je! Umrl bom! Zdal bo konec vsega! Gorje meni! je tarna! Zgru-dil se je na zemljo; moči so ga zapuščale; je-malo mu je sapo. »To torej naj bo konec mo-jih uspehov, ki sem jih doživel vsa ta leta!« so se zasmilil sam sebi.

Francesco Perri:

Neznani učenec

Zgodovinski roman iz Kristusovih časov. Prevedel dr. Joža Lovrenčič.

K tej tragediji so dostavljali še umazano atelano, kako so našli Lepido, Druzovo ženo, medtem ko ji je mož v kletih palače medel od gladi, v spalnici z nekim sužnjem. Nekaj mesecev niso v Rimu govorili drugega kot o tem, dokler se ni razširil glas, da je tudi ona, ki je bila veega kriva, umrla tajinstveno.

3.

Hrup o teh škandalih in grozovitih smrti se ni še polegel, ko je v nemirnem mestu nenadoma izbruhnil nov orkan. Sejan, pravi gospodovalec Rima, odkar se je preselil Tiberij na Capri, je bil z objavljenim cesarskim pismom obdolžen izdajstva in ko so ga zapustili tudi pretorijanci, zapisan z vsemi svojimi smrti. Tri dni se je zdelo, kakor bi se vrnili v mesto Sulovi časi. Pobesnelo ljudstvo je bivšega vsemogočnega preleka pretorijancev ubilo in vrglo njegovo truplo v Tiberio, troje otrok pa je moralo v ječo, kjer so jih zadavili.

O koncu enega izmed njih — nesrečne deklice — so pripovedovali tale prežalostni dogodek: ječar, ki bi jo moral zadaviti, se je zadnji trenutek, ko bi ji imel omotati vrv okoli vratu, zavedel, da je prepovedano usmrtiti devico pod sramotno kaznijo triumvirat. Tedaj si je zavezal zanko okoli pasu in, preden je izvršil obsodbo, vzel deklici devišvo.

Ko so povedali o tej grozni oskrumbi materi Apikati, ženi Sejanovi, ki jo je zavrnel v najreč-

nejšem trenutku svojih uspehov, je vrgla v svet, preden se je sama umorila, še strahotno odkritje: Livija, cesarjeva snaha, žena Druza dediča cesarskega prestola, je bila deset let Sejanova ljubinka in je v sporazumu z njim zastupila svojega moža. Tiberij, uničen po tem odkritju, je prepustil masčevanje nad zakonolomnim sorodnikom. Njena stroga mati Antonija jo je zaprla v podstrešnico, kjer je morala od gladi umreti.

4.

Skoraj istočasno, ko so se godile te grozote, je prihajala z Vzhoda nič manj hrupna govorica. Druzus, Germanikov sin, ki naj bi bil mrtev in so o njegovem koncu širili najrazličnejše podrobnosti, ni bil mrtev, temveč je zbežal na Kiklade, kjer se je nekaj časa skrival v templju na Delu in se potem nenadoma pojavil med pastirji na otoku. Božanstvo naj bi ga bilo z nekim odgovorom opogumilo, da zbira vojsko, s katero udari proti Rimu. Pokvarjeno mesto, ki je postalo lego nenravnosti in zločinov, naj bi bilo zapisano smrti in upepeljeno.

Vse pokrajine Vzhoda so bile pripravljene oklicati za cesarja Germanikovega sina in v nekaterih plemiških krogih v mestu so se imenovali celo razni patriciji, o katerih so sumili, da so premilačni za cesarja in da so odpotovali iz Rima, da bi se dali na razpolago princu masčevalcu.

Te govorice in upanje na ekarajšnje spremembo vlade so seveda pomnožile etrupeno opravljanje o ostudnostih, ki so jih pripisovali Tiberiju v samotni in razkošni vili na Capriju. V sprejemnicah so duhovičili e pikantnimi dovtipi, katere so vsi pripisovali bivšemu konzulu Fuliju, ki je bil vsemogočen na dvoru, dokler je še živela Livija Avgustova. Zdaj, ko je padel v nemilost in je bil

odstranjen iz državne službe, si je stari aristokrat kakor toliko drugih njegovega stanu koval iz ciničnega orožja zoper žalostne čase in zbiral v svoji sijajni palači ob Karinah poseben krog ter preplaval Rim s svojimi duhovitimi domiseiki in spolzkimi šalami.

Zdelo se je kratko malo, da grozijo strahotni in nezlasljani dogodki, in ta in oni je v senatu predlagal, naj bi vprašali za svet nove sibilnske knjige, ki so jih našli nekeje v Siciliji, da bi izvedeli, ali res niso dozoreli časi, ko se bo svet popolnoma spremenil.

5.

Da bi se vsi prepričali o bližajoči se preobrazbi sveta, se je v jeseni tistega leta razširila zares pozornost vzbujajoča novica, ki je prišla celó do cesarja in je omogočila kaldejskim astrologom najfantastičnejša prerokovanja. Napovedovala je skorajšnjo smrt vseh bogov in vesoljni potop kot za Devkaliona, a to pot ognjen.

Novica je bila tale:

Neki ladjevodca Thamus se je vračal s Cipra na Jadnici, ki je oskrbovala poštno zvezo s pokrajinami Male Azije. Ko je nekega dne meseca avgusta plul proti Italiji, je pod večer nenadoma prenehal sleherni pihljaj vetra, je običaj s svojo ladjo pred Ehinadskimi otoki, ne da bi mogel naprej in ne nazaj. Večer je bil svež in epokojen, prečudovita zarja se je razgrinjala nad vodami in zdelo se je, da otoki s svojimi gozdnatimi predgorji plavajo v zlati luči zatona proti obalam tajinstvenega elizija.

Jadra so povešeno stala ob jamborih in mornarji in potniki so sedeli na krovu in pričakujoč, da veter spet zapiha, jedli in pili, obilno črpač

iz mehov, ki so si jih dali napolniti z vinom na Hiosu.

Nenadoma se je v to veliko tišino razlegel kakor grom mogočen glas po ozračju:

»Thamus, o Thamus!«

Thamus se je zdrznil. Mislil je, da ga je klical kdo izmed popotnikov. Pa ga ni nihče klical. Thamus je Egipčan in malo tistih, ki so na ladji, ga poznajo.

Cez nekaj minut se tajinstveni glas ponovi. Prišel je z otoka Paksa izza neke pečine, ki se dviga kakor obrambno zidovje, da se je stresla ladja:

»Thamus, o Thamus!«

Prestrašen je ladjevodca poslušal in glej, še tretjič se je zaslislal glas izza pečine:

»Thamus, o Thamus!«

Z naježenimi kasmii je Thamus odgovoril:

»Kaj hočeš, kdo si?«

»Ko prideš na Palos,« je odvrnil glas, ki je prihajal z višine, se postavi na nos ladje in razglasi veliko novico: Pan je mrtev, veliki Pan je mrtev!

Thamus je ob teh nenavadnih besedah odrevenel in z njim vred so bili vsi prepadeli. Obmolknili so popolnoma, kakor bi bila udarila strela. Kaj naj bi bil ta glas? Treba se je po njem ravnati, a kje je Palos? Cez nekaj časa so začeli živahno razpravljati. Po mnenju nekaterih naj bi bil Palos majhno sidrišče pred Butrintom. Toda kakšen pomen naj bi imelo nositi grozno novico o Panovi smrti v skoraj neobljudeno sidrišče? Ne, so menili drugi, Palos je neka klet v Sirenekem morju, kako miljo od Palinurovega rta. Sirenami je treba oznaniti veliko novico, da jo sporočijo Oceanu, ki objema svet. Morali bi torej spremeniti smer in namesto v Brindiziju pristati v Ostiji.

Mali oglasi

Pohištvo

Šperano spalnico
novo, in kuhinjo, prodam
po ugodni ceni. Kolezij-
ska ulica 4, dvorišče, a

Avio-motor

Diesel
Mercedes poltovorni auto,
poraba 10 l nafte na 100
km, nosilnost 700 kg, 1
prikolice, nosilnost 500
kg, 1 Tatra osebni auto
tipa 57 - prodaja Hiris,
Kočevje.

Službe

Dobe:
Kuharico

samostojno in varčno go-
spodnjo sprejme takoj
industrijsko podjetje na
deželi. Naslov v upravi
»Slov.« pod št. 13271. b

Prodamo

Jabolka

so lep Miklavžev dar.
Iste dobite vsako koli-
čino po zmerni ceni v
Javnih skladiščih Balkan.
Lavrič & Strumbelj,
Tyrševa cesta 33. 1

Dve moški črni sukni
prodam. Kje, pove upr.
»Slov.« pod št. 13218. 1

Inserati
v »Slovencu«
imajo največji uspeh.

PACCHI POSTALI URGENTI NUJNI POŠTNI PAKETI

giungono a destinazione contemporaneamente alle corrispondenze per espresso impostate nello stesso giorno ed alla stessa ora. Sono accettati da e per tutte le località del Regno e delle Colonie italiane. Hanno corso coi treni diretti e direttissimi. Sono recapitati a domicilio per espresso subito dopo l'arrivo a destinazione.

dospejo na naslov ob istem času kakor ekspresna pisma oddana na pošti istega dne in ob isti uri. Sprejemajo jih v vseh krajih in za vse kraje Kraljevine Italije in kolonij. Potujejo z direktnimi in pospešenimi brzovlaki. Na dom so dostavljeni najhitreje, takoj ko dospejo na name njeno postajo.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAF

Predstave ob 16 in 18.15, ob nedeljah in praznikih pa ob 10.30, 14.30, 16.30 in 18.30

Velefilm o burnem življenju in ljubezni
slavnega a nesrečnega slikarja

Caravaggio (Vražji slikar)

Amedeo Nazzari - Clara Calamai
Beatrice Mancini itd.
KINO MATICA - TEL. 22-41

Krvava roža

Najnovejši velefilm slovite Viviane Romanee
George Flamant, Paul Amiot, C. Apolloni
KINO UNION - TEL. 22-21

Vsekdo ne ve kaj se pravi ljubiti žensko bolj kot
svoje lastno življenje. Se le so boste videli film

Daleč je moja ljubezen

boste to razumeli. V glavni vlogi: BENJAMINO
GIGLI in KRISTEN HEIBERG čarobna nordijska filmska zvezda
KINO SLOGA - TEL. 27-30

Dotrpel je naš

očka

in previden s čv. zakramenti odšel k
Vsemogočnemu po plačilo. - Pogreb bo
v soboto ob 15. uri iz hiše žalosti Glince,
Campova 6, na pokopališče na Viču. -
Sveta maša zadušnica se bo darovala v
župni cerkvi na Viču 16. dec. ob 1/28.
Prosimo tihega sožalja. - Cvetje hvalež-
no odklanjamo v prid našim beguncem.
Ljubljana, Beograd, Maribor, Novo me-
sto, Trst, dne 4. decembra 1941.

Zalujoča rodbina Kompare.

Prostovoljna gasilska četa v Sodražici sporoča,
da je danes umrl njen dolgoletni predsednik, tov.

Jakob Perdan

Pogreb zaslužnega tovariša bo v soboto, dne
6. decembra ob 1/25. uri popoldne iz hiše žalosti
v Sodražici na tukajšnje pokopališče.

Sodražica, dne 4. decembra 1941.

Prostov. gasil. četa Sodražica.

Umrla nam je naša dobra mati, gospa

Uršula Hribernik roj. Obid

Pogreb bo v soboto, dne 6. decembra 1941, ob
1/25. uri popoldne iz kapelice sv. Petra na Zalah.
V Ljubljani, dne 4. decembra 1941.

Zalujoči otroci.

Umrla nam je naša ljubljena mama, stara
mama, prababica, teta in tašča, gospa

Terezija Gorjanc

Pogreb drage pokojnice bo v nedeljo, dne
7. decembra ob 3 popoldne z Zal - kapelice
sv. Jožefa - na pokopališče k Sv. Križu.
Ljubljana, dne 5. decembra 1941.

Zalujoče rodbine:

Gorjanc, dr. Gaber, Fieger, Šenk in Pučelik.

Kap jih je zadela...

»Tukaj bi se lahko prav za prav lotil dela!«
Potem odide s stolpa, brundaje sam pri
sebi.

V mrtvaški sobi rajnega Cassertona je bilo
vse živo.

Pod Gavinovim nadzorstvom sta morali
dve dekli pripravljati posteljno perilo.

Ko je Chappell odhajal po širokem hod-
niku, kamor so držala vrata vseh sob, ga je
prestregla Tessy Cassertonova, ki je prišla
ravnokar iz svoje sobe.

Bilo je jasno kot beli dan, da je Tessy
nalašč napravila tako, da sta se srečala.

Tessy Cassertonova je imela na sebi črni
kostum, v katerem je prišla njena vitka po-
stava do popolne veljave.

»Halo, Reg!« zakliče z dobro igranim pre-
senečenjem.

»Halo!«
»Moram z vami govoriti! Prosim, vstopite!«
Čprav se je borilo sonce že precej dolgo
in trdovratno z meglo, je bila v sobi Tessy
Cassertonove še skoraj popolna tema.

Okna so zastirale še težke zavese in iz
dveh orientalskih bakrenih svetilnic je lila
svojevrsna svetloba.

Gospodična Cassertonova je pokazala na
divan pri kaminu.

»Prosim, sedite,« pravi z drhtečim glasom
in razburjena.

»Mar se res hočete podstopiti tega drznega
početja?«

»Kakšnega drznega početja?«

»Spati danes ponoči v Henryjevi postelji.«

»O spanju ni bilo govora! Recimo rajši,
prebiti noč v njegovi sobi.«

»Ne morem pristati na tako početje.«

»Zakaj pa ne?«

»To je vendar nemogoče. Ne smete se iz-
postavljati, nevarnosti zaradi mene.«

»Trenutek! Pri tem se ne izpostavljam ne-
varnosti zaradi nikogar,« ugovarja Chappell.

»Pa vendar!« pravi Tessy Cassertonova.

»Vem, da počenjate vse to zaradi mene. Vi ste
tako ekromni. In vendar vam ne bi bilo treba
biti.«

Chappell se je moral nasmehnuti tej njeni
zastri, prijazni ponudbi.

Tessy Cassertonova se mu je obesila okrog
vratu, glasno vzklikaje:

»Ne smem vas zgubiti!«

»Toda...«

»Ne! Ne ugovarjajte mi. Ta grad ne sme
še vas umoriti!«

»Trenutek! Saj še nismo tako daleč. Koli-
kor vam, mi ne preti nobena nevarnost...«

Tessy Cassertonova skoči pokonci.

»Nobena nevarnost?« ponavlja za Chap-
pello.

»Ne!«

»Potem naj ostanem z vami ponoči.«

Začuden pogleda Chappell mlado damo.

»Kako, prosim?«

»Bova skupaj čula.«

»To je vendar abotnost.«

»Vi ste pa neprijazni. Prosim, naj čujem
z vami. Privstava h kaminu dva stola in tako
lahko kramljava prav vso noč. Pravila vam
bom o moji turneji po Južni Ameriki.«

»S tem uspehom, da se nama ne bo nobeno
strašilo prikazalo. Ne, če je že eksperiment,
potem samo pod istimi pogoji kot pri Henryju
Cassertonu. Žalibog, moram ostati sam.«

Tessy zmaje z glavo.

»O Bog, kako ste moški, brez izjeme, što-
rasti...«

Chappell in Montgomery sta sedela ob ka-
minu v veliki spalnici pokojnega Henryja Cas-
sertona.

Pred njima je stala okrogla mizica s pr-
tom iz hodnega platna. Na njem so se risale
srčkane barvaste lise, ki jih je odsevala belo-
prstena posoda.

»Kaj si počenjal vse popoldne, Bos?«

Komisar se namuzne.

»Spal!«

»Zares?«

»Prav zares!« mu razodeva tiho Chappell.

»Da bom ponoči lahko čul!«

»Torej si se res podstopil tega drznega
početja?«

»Da, brezpogojno!«

»Potem naj vsaj jaz ostanem pri tebi.«

»Hvala, ni mogoče. Sem že moral gospo-
dični Cassertonovi odbiti to željo...«

»Kaj? Ta mala je hotela biti pri tebi?«

»Hony eoit qui mal y peuse...«

Montgomery ga karajoče pogleda.

»Tako grdo ti pa res ni treba kleti! Saj
končno ni niti tako grda.«

Chappell je smatral tako razlago za nepo-
trebno.

»Si prinesel vse, kar sem naročil?«

»Do pičice vse! Cel kovček konzerv sem ti
privlekel. Toda s sodo v steklenicah moraš zelo
varčevati in ne smeš takoj vsega popiti.«

»Si prinesel tudi prazne steklenice?«

»Se razume!«

»Potem pa kar napolni eno s temle čajem.
Čaj in spalni prašek boš jutri poslal k pre-
iskavi.«

Potrpežljivo je preliv Montgomery čaj iz
skodele v veliko steklenico.

»Če boš zdaj vrgel še par obloženih hleb-
čkov na žerjavico v kaminu, lahko pokličeva,
da nam pride odgrnit mizo, kajti potem bo
zares zgledalo kot da sva z dobrim tekmo po-
spravila vso večerjo.«

»Človeku je kar žal,« meni varčni Montgo-
mery medtem ko je moral uničiti krušne rezine.

»Zaradi tebe si vendar ne morem postaviti
v sobi kletke za kunce in dajati ubogi živadi
od vsega poskušati...«

»Zakaj pa ne? Zadnjič sem bil pri neki
pevki in ta je imela v svoji pensionski sobi
pravcatega kunca...«

»... za kožuh?«

»Ne, kot domačo živalco!«

»Čudni okusi.«

»Kot se vzame. Bil je pristrčkana živalca.
— Gotovo. — Naj pozvonim?«

»Pozvonil!«

»Dobro večer, gospoda!« zamrmra oskrbni-
ca, ki se je prizibala v sobo polna strahu.

Posoda je močno zašklopotala, ko jo je po-
stavila na podstavek.

»Z dovoljenjem, gospod,« pošepeta Chap-
pello. »Ne delajte tega, gospod!«

Komisar se nasmehne.

»Toda jaz moram!«

Oskrbnica ga precej časa gleda.

»Smešno,« zamrmra. »In jaz ne morem po-
grebov trpeti...«

Potem se odguga z glavo majaje skozi dver.

Montgomery se namrdne.

»Ta ne bi ostala tukaj, če bi ji obljudjal
zaklade sveta.«